

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for språk og litteratur

Marianne Hage Os

En syntaktisk studie av opsjonell infinitiv i andrespråksinnlæring av norsk

Masteroppgave i nordisk - femårig lektorutdanning
Veileder: Tor Anders Åfarli
Trondheim, mai 2018

Marianne Hage Os

En syntaktisk studie av opsjonell infinitiv i andrespråksinnlæring av norsk

Masteroppgave i nordisk - femårig lektorutdanning
Veileder: Tor Anders Åfarli
Trondheim, mai 2018

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for språk og litteratur

Forord

Når jeg nå er ferdig med denne masteroppgaven, er det flere som fortjener takk. Først vil jeg takke min veileder Tor Anders Åfarli. På grunn av hyppige frister, konkrete tilbakemeldinger og oppmuntring, har arbeidet med masteroppgaven vært den beste skriveopplevelsen jeg har hatt i løpet av mine fem år på Dragvoll. For en bra avslutning på utdanningen!

Videre vil jeg takke Kristin Bjørnsson for hjelp med utforming og utdeling av spørreskjema på kurs for norsk for andrespråksinnlærere. Jeg vil også takke informantene som besvarte spørreskjema.

Så vil jeg takke mine beste venner, Hanne, Ingvild og Ingrid, som jeg har bodd med gjennom alle mine fem år i Trondheim. Med søppelbanner og gevir på veggen, og med lysende solsystem i taket, har vi hatt det ultimate Wesselslivet. Jeg vil spesielt takke Ingvild for at hun er min beste gnom, og fordi hun alltid gir meg råd som jeg setter min fulle lit til.

Til slutt vil jeg takke Martin som har laget middag, varmet dyne, stekt roundabouts, kjøpt is, og som gjør meg glad hver dag.

Marianne Hage Os
Trondheim, 15.05.2018

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	1
1.1	ANDRESPRÅKSGRAMMATIKK	1
1.2	MIN OPPGAVE	2
1.3	HVORDAN OG HVORFOR	2
1.4	LESERVEILEDNING	3
2	TEORI	5
2.1	TEORETISK RAMMEVERK	5
2.1.1	<i>Språk som biologisk organ</i>	5
2.1.2	<i>Grammatisk modellering</i>	6
2.2	NØRSK GRAMMATIKKSTRUKTUR	7
2.2.1	<i>Tempus og frasestruktur</i>	8
2.2.2	<i>Setningsadverbial (SA)</i>	8
2.2.3	<i>V2</i>	9
2.3	SPRÅKTILEGNELSE	9
2.3.1	<i>Førstespråkstilegnelse</i>	10
2.3.2	<i>Andrespråk</i>	11
2.3.3	<i>Full Transfer/Full Access</i>	13
2.3.4	<i>Manglende bøyning på overflaten</i>	14
2.1	OPSJONELL INFINITIV	15
2.1.1	<i>Systematikk</i>	15
2.1.2	<i>Opphav til ulike teorier</i>	16
3	METODE	19
3.1	SPØRRESKJEMA	19
3.1.1	<i>Metodevalg</i>	19
3.1.2	<i>Gjennomføring og design</i>	21
3.2	KORPUSSØK	22
3.2.1	<i>Metodevalg</i>	22
3.2.2	<i>Gjennomføring søk i ASK</i>	24
3.3	MANUELT SØK I TRYKT TEKSTSAMLING	24
3.3.1	<i>Gjennomføring</i>	25
3.4	METODETRIANGULERING	26
4	RESULTATER	27
4.1	SPØRREUNDERSØKELSEN	28
4.1.1	<i>Oppgave 1</i>	28
4.1.2	<i>Oppgave 2</i>	29
4.1.3	<i>Oppgave 3</i>	30
4.2	TRYKT TEKSTSAMLING	31
4.3	ASK	32
4.4	OPPSUMMERING AV RESULTATER	33
5	ANALYSE	35
5.1	BARN OG OPSJONELL INFINITIV	35
5.2	RESULTATER OPPSUMMERT	36
5.3	ANALYSE AV RESULTATER I TRESTRUKTURER	36
5.3.1	<i>[+verbflytting, +tempus]</i>	37
5.3.2	<i>[-verbflytting, -tempus]</i>	37
5.3.3	<i>[-verbflytting, +tempus]</i>	38
5.3.4	<i>[+verbflytting, -tempus]</i>	38
5.3.5	<i>Behov for andrespråksteorier</i>	38

5.4	RESULTATENE ANALYSERT VED HJELP AV ANDRESPRÅKSTEORIER	39
5.4.1	<i>Mine data tyder på at OI finnes hos andrespråksinnlærere .....</i>	39
5.4.2	<i>OI arter seg ulikt hos S1-innlærere og S2-innlærere .....</i>	41
5.4.3	<i>[-tempus, +verbflytting] og [+tempus, - verbflytting] er vanlig i S2-dataene mine .....</i>	43
5.4.4	<i>Oppsummering så langt og generelle innvendinger .....</i>	46
5.4.5	<i>Missing Surface Inflection .....</i>	47
5.4.6	<i>Mulige skjær i sjøen .....</i>	49
6	AVSLUTNING	53
7	REFERANSER.....	55

1 Innledning

Etter dette **ha** man ikke noe offentlig ansvar.

De også **gav** meg mange råd [...].

De også **besøke** meg på Moholt svært ofte.

Disse tre setningene er hentet fra en tekst skrevet av en student fra Ghana som lærer seg norsk. Enhver med norsk som morsmål vil se at setningene avviker fra norsk norm.

Tilegnelsen av et språks grammatikk tar lengre tid hos voksne andrespråksinnlærere, og resultatet blir ikke alltid målspråkslikt, sammenlignet med når man lærer språk som barn. Forskning på andrespråk stiller spørsmål om hvorfor det er slik. Blir evnen til å lære språk svekket når man blir eldre? Eller er det morsmålet som forstyrrer innlæringen av et nytt språk?

1.1 Andrespråksgrammatikk

Tema for denne masteroppgaven er norsk andrespråksgrammatikk. Før jeg går videre, er det nødvendig med noen innledende definisjoner, avgrensninger og presiseringer av grunnleggende begrep. Dette vil også være med på å plassere oppgaven min innenfor fagfeltet.

Først bør bruken av "grammatikk" presiseres. Grammatikk skal ikke forstås i denne sammenheng som normative regler som sier noe om hva som er korrekt språkbruk. Det vil heller brukes om en implisitt kunnskap om fonologi, morfologi, og syntaks som gjør det mulig å forstå og å bruke et språk (Herschensohn & Young-Scholten, 2013, s 716). Det er med andre ord en *mental* grammatikk det er snakk om. Fokuset på den psykologiske grammatikkevnen kom med Noam Chomsky og den generative grammatikken. Generativ grammatikk vil være det teoretiske ståstedet i denne oppgaven, og vil bli gått nærmere inn på i kapittel 2.1.1.

Begrepet "andrespråk" trenger også en presisering. Andrespråk (S2) vil i denne oppgaven bli brukt om alle språk som læres etter morsmålet (S1) er etablert, og som læres i miljøet der språket brukes (Åfarli, 2015b, s. 60). Det vil med andre ord ikke skilles mellom andrespråk, tredjespråk, fjerdespråk og så videre. Det vil ikke si at det ikke har betydning om man kan flere språk når man lærer et nytt språk, men dette vil jeg se bort ifra i denne oppgaven.

Det er vanlig å skille mellom barn som lærer andrespråk og voksne som lærer andrespråk. Det er fordi man regner med at det går et skille hva angår innlæring av

grammatikk ved puberteten (Eide & Busterud, 2015, s. 40). Denne oppgaven vil handle om *voksne* andrespråksinnlærere, og det er kun dette jeg vil mene med andrespråksinnlærere.

1.2 Min oppgave

Avvikene i setningene som er gjengitt i begynnelsen av innledningen, illustrerer det jeg skal se på i denne oppgaven. Studenten fra Ghana har to avvik fra normert norsk. Det ene avviket er manglende tempusbøyning i setning én og tre, og det andre er ordstillingen i setning to og tre. Det som også er verdt å legge merke til, er at studenten fra Ghana også har de *riktige* variantene: I setning én er setningsstrukturen riktig, og i setning to er det tempusmarkering på verbet. Det er spesielt denne vekslingen mellom bruk av verb med og uten tempus, der det i målspråket skal være tempus, jeg vil se på i denne oppgaven. Grunnen til at to av setningene jeg har valgt også har avvikende setningsstruktur, er at jeg vil se på om det er en sammenheng mellom manglende tempusmarkering og avvikende setningsstruktur.

En slik veksling mellom bruk av finitt og infinitiv verb er et kjent fenomen ved førstespråksinnlæring og betegnes som opsjonell infinitiv (OI) (Guasti, 2002, s. 128-129). Det ser også ut til at denne vekslingen finnes hos andrespråksinnlærere (Åfarli, 2015a, s. 127).

Jeg vil i denne oppgaven sammenligne mine observasjoner av opsjonell infinitiv hos andrespråksinnlærere med observasjoner, gjort av blant annet Wexler (1994), av opsjonell infinitiv hos førstespråksinnlærere. Problemstillingen min er: *Er opsjonell infinitiv uttrykk for den samme mentale strukturen hos førstespråksinnlærere og andrespråksinnlærere, og hva er nærmere bestemt den underliggende årsaken til opsjonell infinitiv hos andrespråksinnlærere?*

1.3 Hvordan og hvorfor

For å besvare problemstillingen min, vil jeg samle inn andrespråksdata på tre ulike måter. Jeg vil bruke en egenutformet spørreundersøkelse, søk i det digitale andrespråkskorpuset ASK, og et manuelt søk i trykte tekster skrevet av andrespråksinnlærere. Målet er å kunne bruke resultatene til å si noe om den underliggende årsaken til opsjonell infinitiv, og dermed noe om den mentale grammatikken hos andrespråksinnlærere.

Jeg vil bruke generell generativ analyse og fire teorier innenfor andrespråksforskning til å analysere dataene mine. Teorien om minimale trær (Vainikka & Young-Scholten, 1996), *Failed Functional Features Hypothesis* (Hawkins & Chan, 1997; Hawkins, 2005), *Full Transfer/Full Access* (Schwarz & Sprouse, 1996) og *Missing Surface Inflection* (Lardiere, 1998, 2000). Diskusjonen innenfor andrespråksforskning går hovedsakelig ut på tilgangen til den medfødte språkevnen og påvirkning av førstespråket. De

ovennevnte teoriene tar ulikt standpunkt i diskusjonen rundt disse to temaene og er valgt ut som representanter for en større gruppe teorier som tar omtrent samme standpunkt.

1.4 Leserveiledning

Denne oppgaven består av teorikapittel, metodekapittel, empirikapittel og analysekapittel. I teorikapittelet vil jeg først ta et teoretisk ståsted innenfor språkvitenskapen. Den generative grammatikkens tanke om en mental grammatikk er et viktig premiss for denne oppgaven. Så vil jeg gå gjennom generativ treanalyse, som er hypotetiske modeller som brukes for å beskrive den mentale språkevnen. Den grammatiske modellen er viktig for forståelsen av opsjonell infinitiv hos førstespråksinnlærere, og jeg vil også bruke den som et analyseverktøy for å prøve å beskrive dataene jeg finner hos andrespråksinnlærere. Deretter vil jeg gå gjennom egenskapene ved norsk grammatikk som er aktuelle for å kunne undersøke opsjonell infinitiv hos andrespråksinnlærere. Det vil da særlig bli lagt vekt på det finitte verbets og setningsadverbialets egenskaper i norsk.

Metodekapittelet forklarer valg, design og gjennomføring av spørreundersøkelse, digitalt søk i andrespråskorpus og manuelt søk i andrespråkstekster. I resultatkapittelet vil resultatene fra de tre metodene presenteres. I Analysekapittelet er målet å finne ut hva produksjonene jeg har funnet hos andrespråksinnlærere, kan fortelle om deres mentale grammatikk. Jeg vil først analysere de ulike konstruksjonene jeg har funnet i datamaterialet mitt, frasestrukturelt. Så vil det være nødvendig å se på noen supplerende forklaringer for å belyse resultatene mine. Jeg vil se på de tre andrespråksteoriene som er nevnt over, og vurdere hvor godt de ulike teoriene kan forklare mine funn. Til slutt vil jeg avgjøre hvilke av teoriene som har best forklaringskraft for opsjonell infinitiv spesielt og eventuelt andrespråksinnlæring generelt.

2 Teori

I dette kapitlet vil jeg først ta for meg hvordan man ser på språk og grammatikk innenfor det generative rammeverket. Så vil det være nødvendig å se på grammatikken i norsk for å senere kunne analysere mellomspråket hos N2-innlærere. På grunn av oppgavens problemstilling vil det særlig være aktuelt å gå gjennom de underliggende egenskapene til verbal bøyning, verbets syntaks og setningsadverbialets plassering i norsk. Deretter vil førstespråks- og andrespråksinnlæring bli behandlet. Til slutt vil jeg gå gjennom opsjonell infinitiv, da det er dette fenomenet jeg skal undersøke hos andrespråksinnlærere.

2.1 Teoretisk rammeverk

Chomskys generative grammatikk er i dag utgangspunkt for det meste av arbeid innenfor lingvistikk (Åfarli, 2000, s. 9). Det vil også være det teoretiske ståstedet i denne oppgaven. Innenfor den generative grammatikken vil jeg bruke prinsipp og parameter-teori som rammeverk. Bruk av analyseskjema for å beskrive den mentale grammatikken er et viktig element i generativ grammatikk. Det finnes ulike varianter av hvordan man skal modellere den mentale grammatikken frasestrukturelt, og til enkelte fenomen er det foreslått ulike analyser. I denne oppgaven vil jeg bruke X²-teorien slik den er fremstilt i Åfarli og Eide (2003).

2.1.1 Språk som biologisk organ

Generativ grammatikk har blitt den dominerende retningen innenfor lingvistikk, først og fremst gjennom arbeidet til Noam Chomsky. Tradisjonelt har grammatikkstudiets hovedmål vært å beskrive og systematisere språket og ut i fra dette lage normative regler om hvordan språket bør være. Lingvistikk ble med Chomsky heller en studium av menneskehjernen. Han utvikler ideen om at språk er en artsspesifikk biologisk egenskap, og at vi kan se på det som et eget mentalt organ (Åfarli, 2000). I dette ligger både tanken om at grammatikken har en kognitiv eksistens som skiller seg fra generelle kognitive egenskaper, og at denne grammatikken er medfødt. I tillegg til disse grunnideene er også ideen om språkevnen som universell viktig innenfor generativ grammatikk: språkevnen er felles for alle mennesker.

Chomsky skiller altså mellom språkstrukturen og tankestrukturen. Dette begrunnes med at språkfenomen og språkinnlæring ikke lar seg forklare ved hjelp av generelle kognitive egenskaper. På grunn av dette argumenteres det med at det må finnes en egen "språkevne" i menneskets hjerne. I tillegg er denne medfødte grammatikken lik for alle mennesker. Det er ikke åpenbart at alle menneskelige språk er varianter av samme medfødte

kapasitet i og med at det finnes mange forskjellige språk. På den annen side er det mye som peker i retning av et felles genetisk grunnlag for alle menneskespråk. For eksempel ser det ikke ut til at noen språk er enklere eller vanskeligere å erverve enn andre språk, og innlæringsprosessen til barn ser ut til å være likeartet selv om de lærer svært forskjellige språk. I tillegg til dette er de tidligste utviklingsstadiene av språk strukturelt mye mer like enn de er i senere stadium, noe som også peker mot et likt utgangspunkt (Holmberg & Platzack, 1995, s. 13).

Denne universelle evnen til å lære språk kalles nettopp universalgrammatikken (UG). Ideen om UG handler om at det er en fundamental likhet i grammatikkstruktur på tvers av språk. Forskjellene mellom språk forklares ved at UG har strenge rammer, men tillater variasjon. Denne tanken er grunnlaget for prinsipp og parameter-teorien, der det som er felles for alle språk, er prinsippene i UG, mens det som får verdi ut ifra språklig innputt, er parameterne. Et bilde som ofte blir brukt for å beskrive UG med en prinsipp og parameter-tilnærming, er et bryterpanel. De strukturelle trekkene i språk ligger på bryterne. Innstillingen på hver bryter blir satt etter språklig stimuli som barnet får. Barnet vil da ende opp med et system som er spesifikt for det språksamfunnet som det har vokst opp i. Vi sier at det har en språkspesifikk grammatikk (Eide & Busterud, 2015, s. 33).

Det at språkevnen har slike rammer brukes også til å forklare at barn lærer det avanserte grammatikksystemet til et språk så fort, til tross for at innputten er usystematisk og tilfeldig. UG er et mottaksapparat som begrenser mulighetene for språks grammatikk og dermed gjør det enklere å lære språk (Åfarli & Eide, 2003, s. 18)

Universalgrammatikken er altså en viktig komponent i teorier om språkinnlæring, også i andrespråksforskning. Det er tydelig at voksne ikke har en like god evne til å lære språk som det førstespråksinnlærere har. Da blir spørsmålet om UG er involvert i andrespråksinnlæring på samme måte som hos førstespråksinnlæring, eller om UG er involvert i det hele tatt. Disse spørsmålene vil jeg komme inn på senere i dette kapitlet.

2.1.2 Grammatisk modellering

Fokuset i den generative grammatikken er å prøve å beskrive og forklare den mentale grammatikken. Å modellere denne grammatikken i hypotetiske analyseskjema, er en viktig del av dette (Åfarli, 2000, s. 48). I denne oppgaven vil jeg bruke analyseskjema for å muligens få innsikt i de kognitive representasjonene som opsjonell infinitiv er uttrykk for.

En slik grammatisk modell skal kunne gi forklaring på hva som genereres, og hva som ikke genereres i et språk. Det vil si at setningskonstruksjoner som brukes i språket, skal kunne dannes i modellen, og ugrammatikalske konstruksjoner ikke skal kunne dannes.

Samtidig er det et mål at en slik modell skal være så enhetlig som mulig. Det innebærer at det helst ikke skal stipuleres enkeltregler for hvert fenomen, men at flere fenomen skal kunne forklares ved hjelp av samme komponent i modellen (Åfarli & Eide, 2003).

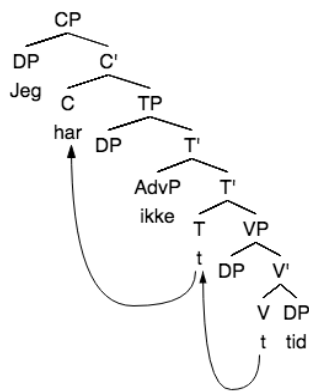
En teori som brukes til å vise hvordan man tror den mentale grammatikken danner frasestrukturer, er X'-teorien. Viktige prinsipp innenfor X'-teorien er at hver frase har en kjerne som ikke kan utelates, og at denne kjernen projiserer opp til et frasenivå. Kjernen bestemmer frasens kategori og distribusjon, og det er den som kongruerer med andre ledd (Åfarli & Eide, 2003, s. 27-28). Også bøyingsmorfem, som for eksempel tempusaffiks, projiserer frasestruktur på samme måte som leksikalske morfem (2003, s. 59). Strukturene i X'-teorien er binære, og er organisert på en hierarkisk måte (2003, s. 25). Disse ovennevnte prinsippene er grunnelementene i X'-teorien og regnes som universelle i alle språk. De er derfor en hypotese om prinsippene i UG.

I X'-analysen til Åfarli og Eide (2003) består den basale trestrukturen til en setning av nivåene CP, TP og VP. VP er det leksikalske laget der verb er kjernen. TP har funksjonell kjerne som svarer til konkrete eller abstrakte morfologiske spesifikasjoner til verbet. CP har en subjunksjon som kjerne i undersetninger og en abstrakt språkhandlingsoperator i hovedsetninger, den er også vertskap for det tematiserte leddet (2003, s. 80). Andre lingvister deler opp disse tre projeksjonene ytterligere (se for eksempel Pollock, 1989; Rizzi, 1997). For formålet med denne oppgaven vil det være tilstrekkelig å se på en forenklet analyse av disse tre projeksjonene, slik det er fremstilt i Åfarli og Eide (2003).

2.2 Norsk grammatikkstruktur

Det vil være nødvendig å se på grammatikkstrukturen i norsk og hvordan vi regner med at den ser ut i et generativt analyseskjema. Dette representerer de mentale rammene norske språkbrukere har for produksjon og oppfatning av språk, og er dermed det systemet man internaliserer når man lærer norsk. Det er tilegnelse av tempusmorfologi og plassering av finitt verb som er tema for oppgaven. For plasseringen av finitt verb vil setningsadverbial bli brukt som referansepunkt. Derfor vil jeg spesielt gjennomgå hvordan tildeling av tempusmorfologi og plassering av setningsadverbial i norsk forklares ved hjelp av generativ analyse.

2.2.1 Tempus og frasestruktur

Figur 1

Tempus er tidsmarkeringen på det finite verbet og realiseres enten som presens eller preteritum på norsk. Man kan gjøre to generaliseringer ut i fra bruken av tempus i norsk: det er bare ett tempusaffiks per setning, og dette er alltid på det første verbet (Åfarli & Eide, 2003, s. 56). På grunn av disse observasjonene av tempus, tenker man i X'-teorien at tempus projiserer et eget frasenivå kalt TP (eller IP i tidligere varianter av teorien) over VP (se figur 1). På den måten vil alltid det første og hierarkisk øverste verbet få tempus. Grunnformen av verbet starter nemlig i VP og flytter opp til T for å få tempus (2003, s. 81). I figur 1 regner vi da med at grunnformen "ha" settes inn i V fra det mentale leksikonet. Så flytter "ha" til T og får tilordnet det abstrakte tempuselementet <presens> og blir "har".

Man tenker seg at tempus driver frem verblyttingen til T, så denne prosessen er derfor obligatorisk (2003). Verbet *må* flytte til TP i en full setning, og på den måten gir modellen en forklaring på hvorfor en setning som "jeg ikke like mat" ikke er grammatisk på norsk: Den lar seg ikke generere i dette systemet fordi den obligatoriske flyttingen til T ikke har skjedd.

I tillegg til å tilordne tempus til verbet regner man med at tempusspesifikasjonene også gir nominativ kasus til subjektet. Grunnlaget for dette er at man tror at kasustilordning gjør at subjektet blir fonetisk realisert. Setninger som ikke har tempus, for eksempel infinitivsetninger, har heller ikke fonetisk realisert subjekt. Subjektet må altså flytte til spesifikatorposisjonen til T, og T må inneholde et tempuselement, for at subjektet skal bli tilordnet nominativ kasus og dermed bli fonetisk realisert (Åfarli & Eide, 2003, 110).

2.2.2 Setningsadverbial (SA)

Setningsadverbialet regner vi med er adjungert til tempusprojeksjonen. Adjungering blir brukt til å legge til fraser i tillegg til spesifikator og komplement (Se figur 1 der AdvP er adjungert til T'). Grunnen til at man ikke regner med at adverbialledd danner en egen kjerne i ryggraden til setningen og dermed en egen projeksjon, er at adverbialleddene har andre egenskaper enn de leddene som gjør det. Adjungering av adverbialleddene gir en god forklaring på hvorfor det kan være flere adverbialledd i en setning, og at de ikke nødvendigvis har en fast plassering.

Bakgrunnen for at setningsadverbialet adjungeres til nettopp tempusprojeksjonen, finner vi for eksempel ved å se på setninger med flere verb: *Han kan*

ikke *ha spist middag*. SA må adjungeres på toppen av et hierarki av V-projeksjoner: altså på T-projeksjonen. I tillegg kan ikke SA tematiseres som en del av verbfrasetemativering, og det er derfor god grunn til å tro at det ikke er en del av verbprojeksjonen (2003, s. 91).

Hovedregelen er at SA adjungeres til T' slik som i eksempelsetningen over. Det er slik SA plasseres i de fleste norske setninger. Men SA kan også ha en annen plassering. I en setning som "I går sa heldigvis Kari stopp" er SA før subjektet. Man sier derfor at SA må analyseres som adjungert til TP i stedet for T' i enkelte tilfeller (2003, s. 93).

I tillegg til dette igjen, kan enkelte setningsadverbial se ut til å ha enda en plassering. Setningsadverbialer som blant annet "bare" og "kanskje" står i en særstilling. I setningen "Det bare ble sånn" står "bare" før det finitte verbet. Dette kan det gjøre dersom det står til hele setningen eller til verbfrasen (Faarlund, Lie & Vannebo, 1997, s. 917). "Kanskje" kan stå foran en setning (Faarlund et al, 1997, s. 814) som i dette eksempelet: "Kanskje de har gjort noe dumt". Denne varierende plasseringen av setningsadverbialet må tas med i beregningen når man vurderer konstruksjoner med dette i datamaterialet.

2.2.3 V2

Norsk har et V2-krav. Det innebærer at det finitte verbet må stå som andre konstituent i deklorative hovedsetninger (Åfarli, 2015b, s. 82). Det forklares i generativ analyse ved at det finitte verbet alltid må flytte til C-posisjon i norsk og andre språk som har V2. Et element, for eksempel subjekt, objekt eller adverbial, flytter til spesifikatorposisjonen til C, og det finitte verbet flytter til C. Denne analysen støttes av at det finitte verbet ikke står på andreplass i undersetninger. Da er nemlig C fylt av en subjunksjon, verbet kan ikke flytte til C og må da forbli i T. Noe annet som støtter denne hypotesen er at verbet står foran SA i hovedsetninger og etter SA i undersetninger. Hvis det finitte verbet står i C i hovedsetninger og T i undersetninger, og SA er adjungert til T', vil vi forvente at verbet er foran SA i hovedsetninger og bak i undersetninger med denne analysen.

2.3 Språktilegnelse

Både ved førstespråksinnlæring hos barn og andrespråksinnlæring ser det ut til at det er en slags stegvis innlæring (Åfarli, 2015b, s. 89). Men mens tilegnelsen av førstespråk har et ganske fast mønster, ser det ikke ut til at andrespråksinnlæring følger dette mønsteret i samme grad. Fordi oppgaven skal sammenligne deler av språksinnlæringen hos morsmålsinnlærere og voksne andrespråksinnlærere, vil jeg se på noen teorier innenfor disse to forskningsområdene.

2.3.1 Førstespråkstilegnelse

Som sagt i kapittel 2.1.1 regner man med i generativ grammatikk at evnen til å lære språk er medfødt. Den medfødte språkinnlæringsmodulen kalles universalgrammatikken.

Barn lærer språk med utgangspunkt i det generelle systemet som UG tillater. Noen trekk er felles for alle språk, mens andre blir fastsatt ut ifra språklig innputt. På den måten regner man med at språklæringsprosessen skjer ved at språklig innputt former universalgrammatikken, ved å sette bryterverdier for grammatiske egenskaper, slik at språkbrukeren får en språkspesifikk grammatikk og produserer grammatikalske setninger i sitt språk (Eide & Busterud, 2015).

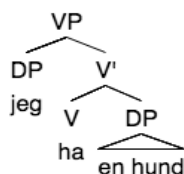
Barn har ganske god grammatikkunnskap fra tidlig alder (Guasti, 2002). Det er likevel klart at barn i tidlige stadier av utviklingen har et mye enklere språk enn voksne. Tidlig språkproduksjon består ofte bare av leksikalske ord. Dette er det ulike forklaringer på. Enkelte lingvister mener at barn har en full mental grammatikk fra start. De funksjonelle kategorier er til stede, men det er noe som hindrer dem i å uttrykke de funksjonelle elementene (Cook & Newson, 2007, s. 209).

Andre lingvister (jamfør Radford, 1990; Borer & Wexler, 1987) mener at grammatikken til barn skiller seg fra voksne ved at de funksjonelle projeksjonene i utgangspunktet mangler. Denne hypotesen kalles modningshypotesen fordi man regner med at de funksjonelle projeksjonene eller UG modnes i løpet av de første leveårene før den mentale grammatikken er fullstendig rundt treårsalderen (Guasti, 2002, s. 146).

I tidlige stadier mangler grammatikken til barn blant annet kongruensbøyning, tempusaffiks og hjelpeverb (Guasti, 2002, s. 107). Språket består av leksikalske ord, som er det vi finner innenfor verbprojeksjonen i det generative analyseverktøyet. Etter hvert bruker barn grammatiske ord og bøyingsmorfologi som man finner i de funksjonelle projeksjonene TP og CP (Åfarli, 2015b, s 89). Læringsløypa ser altså ut til å følge nivåene i den syntaktiske trestrukturen, og dette mønsteret er utgangspunkt for modningshypotesen. Da tenker man seg at barn kun har de laveste nivåene i det syntaktiske treet, slik figur 2 viser, i starten av språkinnlæringen.

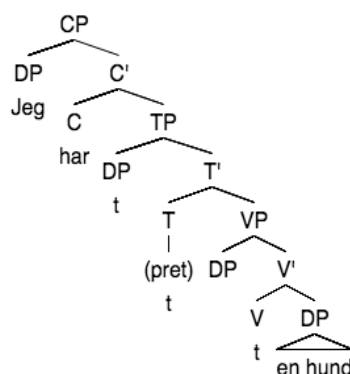

Tidlig
trerepresentasjon hos

Figur 3

Trerepresentasjon hos voksne

Figur 2

Selv om funksjonelle kategorier er en del av UG, vil tilgjengeligheten til disse kategoriene modnes. Denne hypotesen begrunnes også på et generelt grunnlag med at det er flere egenskaper ting som er medfødt og som modnes i løpet av barneårene, og at det dermed ikke er urimelig å regne med at også tilgangen til UG modnes. Opsjonell infinitiv hos barn ser også ut til å kunne forklares ved hjelp av denne hypotesen. Dette vil jeg komme tilbake til i kapittel 2.1.

2.3.2 Andrespråk

Det er tydelig at barn har lettere for å lære språk enn voksne. Det er relativt stor enighet om at det er en grense ved puberteten hva angår språkinnlæring, og dette kalles den kritiske perioden. Tilegnelsen av grammatikk, morfologi og syntaks etter puberteten tar lenger tid og resultatet blir ikke alltid målspråksløst (Eide & Busterud, 2015, s. 40). Vi har sett at man regner UG som det medfødte utgangspunktet for språklæring. Det at man har en universalgrammatikk, brukes som forklaring på hvorfor barn har såpass lett for å lære det innviklede systemet et språks grammatikk er. At voksne har vanskelig for å lære språk, gjør at spørsmålet om tilgang til UG ved andrespråksinnlæring blir sentralt i forskningen. Hvis andrespråksinnlæreren hadde hatt full tilgang til UG, slik som førstespråksinnlæreren har, hadde vi ikke da kunnet forvente et likt læringsforløp hos de to?

Andrespråksinnlæreren har internalisert minst ett språk fra før, i motsetning til førstespråksinnlæreren. Det er naturlig å tenke at dette kan påvirke innlæringen av et nytt språk, men hvor mye det påvirker, er ikke klart. Spørsmålet om hvor stor påvirkning morsmålet har, er også viktig for andrespråksforskning.

De fleste teorier tar utgangspunkt i en blandingsmodell der både UG og S1 er involvert i innlæringen av S2 (Åfarli, 2015b, s.71). Det finnes teorier som regner med at UG ikke er involvert, og det finnes teorier som mener at førstespråket ikke påvirker. Disse

teoriene er ikke inkludert her. Her vil jeg presentere teorier som stiller seg ulikt til hvor stor tilgang S2-innlæreren har til UG, og hvor stor påvirkning morsmålet har på innlæringen.

Hypotesen om minimale trær av Vainikka og Young-Scholten (1996) sier at andrespråksinnlærere har full tilgang til UG, og at de har partiell transfer fra morsmålet. *Failed Functional Features Hypothesis* (FFFH), lagt frem av Hawkins og Chan (1997), sier at S2-innlæreren har delvis tilgang til UG og full transfer fra morsmålet. Hypotesen om *Full Transfer/Full Access* (FT/FA) utviklet av Schwartz & Sprouse (1996) mener, som navnet tilsier, at S2-innlæreren har full tilgang til UG og full transfer fra morsmålet. Nedenfor presenterer jeg disse teoriene kort og summarisk. Jeg vil komme tilbake til dem i analysen i kapittel 5.

2.3.2.1 Vainikka og Young – Scholtens hypotese om minimale trær

En teori som har vært innflytelsesrik innenfor andrespråksfeltet, er teorien om minimale trær, utviklet av Vainikka og Young-Scholten. Denne teorien ligger ganske tett opp mot teorien om modning hos førstespråksinnlærere. Innenfor minimale trær regner man nemlig med at også andrespråksinnlæreren har en stegvis oppbygging av projeksjoner fra grunnen av (Vainikka & Young-Scholten, 1996). Det er altså tre grunnleggende utviklingstrinn som er de nivåene vi har i X'-teorien: CP, TP og VP.

Som sagt har S2-innlæreren internalisert minst én grammatikk fra før, nemlig morsmålet. Vainikka og Young-Scholten regner med en delvis transfer fra morsmålet. Nærmere bestemt er det verbfrasen som blir overført fra førstespråket (Vainikka & Young-Scholten, 1996). Støtten for denne teorien finner de i en studie av tyrkiske, italienske, spanske og koreanske informanter som skal lære tysk. Informantenes produksjon viser spor etter morsmålet i de leksikalske projeksjonene, men ikke i de funksjonelle (1996).

Det er altså to hovedmomenter i teorien om minimale trær. Det første er at andrespråksinnlæreren kun starter med en VP, og så utvikles treet gradvis, slik som modningshypotesen sier om førstespråksinnlæring. Det andre er at det bare skjer transfer fra morsmålet i VP-en. Innlæringen av de funksjonelle projeksjonene involverer kun UG (Vainikka & Young-Scholten, 1996).

2.3.2.2 Failed Functional Features Hypothesis

Failed Functional Features Hypothesis (FFFH) tar utgangspunkt i at den syntaktiske representasjonen hos voksne andrespråksinnlærere ikke er lik morsmålsbrukerens mentale representasjon og heller aldri kan bli helt lik (Hawkins & Chan, 1997). Hawkins og Chan mener at grunnen til at voksne andrespråksinnlærere aldri kan få en helt lik mental

representasjon av S2, er at de ikke har full tilgang til UG (1997). Enkelte parametere assosiert med de funksjonelle kategoriene er ikke tilgjengelige for omstilling etter den kritiske perioden.

Støtten for FFFH finner Hawkins og Chan i en studie av kinesere som lærer engelsk som S2. Forklart i korte trekk ser de på innlæringen av restriktive relativsetninger og vil avdekke at hv-flyttingen til informantene ikke representerer en målspråkslik mental representasjon. De mener at hvis S2-innlærere har tilegnet seg det riktige hv-trekket til engelsk, bør de også ha tilegnet seg de assosierte egenskapene. De kinesiske innlærerne viser at de ikke har tilegnet seg disse tilknyttede egenskapene, og Hawkins og Chan konkluderer da med at de har en annen underliggende struktur. De kinesiske informantene overfører strukturer fra sitt førstespråk som bare overfladisk sett ligner på hv-flytting. Hv-setningene blir ikke generert på samme måte hos engelskspråklige og de kinesiske innlærerne (1997).

Det viser, ifølge Hawkins og Chan, at andrespråksinnlærere generelt ikke kan tilegne seg enkelte egenskaper dersom de ikke allerede har disse i sitt S1 (1997). Både syntaktiske og morfologiske avvik i produksjonen til andrespråksinnlæreren er en indikator på en feil i den mentale syntaksen. Innlæreren bruker nemlig S1-trekk og -operasjoner for å få et resultat som ligner på S2-grammatikken. Selv om produksjonen enkelte ganger er målspråkslik, er ikke den mentale grammatikken det.

2.3.3 Full Transfer/Full Access

Full transfer/Full access (FT/FA) antar at innlærerens starttilstand er begrenset av parameterinnstillingene til morsmålet, altså at det er *full transfer*, men at også parameterinnstillingene til målspråket er tilgjengelige på grunn av full tilgang til UG, derav *full access*. Starttilstanden er da en full struktur fra S1, til forskjell fra minimale trær, og rekonstruksjonene av grammatikken skjer med full tilgang til UG, med alle parametere fullstendig tilgjengelige for omstilling, til forskjell fra FFFH. Starttilstanden, som er S1, forandres ettersom innputt fra S2 ikke kan genereres i S1-grammatikken (1996).

Innenfor denne teorien vil det i prinsippet være mulig å oppnå morsmålslik kompetanse. Innlærer har full tilgang til UG og den eneste begrensingen bør være mangel på innputt fra S2. Schwartz og Sprouse bemerker likevel at det er sannsynlig at en andrespråksinnlærer *ikke* vil oppnå helt morsmålslik kompetanse (1996, s. 42). Dette er nettopp fordi starttilstanden hos S1-innlærer og S2-innlærer er ulik.

I starten vil avvik komme av mangel på innputt fra S2, men også etter mye eksponering for målspråket vil vi kunne se avvik i S2-brukerens språk. Dette kan forklares ved at innlærer kanskje ikke kan avlære egenskaper som det ikke finnes innputt for i S2. Som

sagt vil S2-innlæreren bygge nye syntaktiske strukturer dersom den får innputt som ikke kan genereres i grammatikken. Men hvis det er omvendt, hvis det finnes egenskaper som er overført fra S1, men som ikke finnes i S2, blir spørsmålet om det er like lett å trekke tilbake eller avlære egenskaper. Schwartz og Sprouse sier om S2-innlæreren de studerer: "There seem to be no input data that could force delearning of adjunction to CP, and hence the order XSV_[+F]...survives" (Schwartz & Sprouse, 1996, s. 49).

Som sagt *kan* den mentale representasjonen bli lik morsmålsbrukerens. Dette skiller seg tydelig fra FFFH som mener at representasjonen aldri kan bli helt lik.

2.3.4 Manglende bøyning på overflaten

En teori som ofte brukes i sammenheng med FT/FA, er *Missing Surface inflection* eller manglende bøyning på overflaten, som knyttes til Lardiere (1998). Denne teorien kan bidra til å gi svar på hvorfor andrespråksbrukeres produksjon skiller seg fra morsmålsbrukerens, i FT/FA.

Noe de tre andrespråksteoriene som har blitt gjennomgått, har til felles, er at de tar manglende morfologi til inntekt for at det er mangler på syntaksen. Minimale trær ser på manglende tempusmorfologi som tegn på manglende tempusprojeksjon, og FFFH ser på det som tegn på et feilspesifisert trekk i projeksjonen. Lardiere påpeker at:

[...] morphological deficiency has been one of the primary bases for concluding that early-stage L2ers lack associated functional features or phrase structure and that this syntactic knowledge is acquired – perhaps gradually ‘built’ projection by projection – as the rate of production of verbal morphology reaches some criterial target. (1998, s. 2).

Lardiere antar heller at S2-innlærere har kunnskap om de funksjonelle projeksjonene, og at projeksjonenes trekk er på plass, selv om ikke (deler av) produksjonen skulle tilsi det. Hun undersøker en informant som har kinesisk som morsmål, *Patty*. Informanten hennes viste lav forekomst av tempusbøyning til tross for at hun da hadde bodd i USA i 19 år (Lardiere, 2000, s. 117). Selv om ikke *Patty* markerer tempus, viser hun andre tegn på at hun har en spesifisert tempusprojeksjon. Hun har blant annet helt riktig realisering av nominativ kasus på subjekt i de samme kontekstene som han har manglende tempusmarkering. Som nevnt i teorikapittelet, regner man med at tilordningen av kasus er avhengig av tempustrekket.

Lardiere foreslår at det er overføringen fra den syntaktiske representasjonen til morfologiske former som er problematisk for andrespråkstilegnere. Hvis syntaks og

morfologi er ulike moduler innenfor den språklige evnen, kan det være grensesnittet mellom disse to modulene som er sårbare etter en kritisk periode og ikke syntaksen selv (1998).

2.1 Opsjonell infinitiv

Opsjonell infinitiv er fenomenet som skal utforskes for andrespråksinnlærere i denne oppgaven. Opsjonell infinitiv er først og fremst beskrevet hos førstespråksinnlærere. Som vi skal se, gir observasjoner rundt opsjonell infinitiv bidrag til teorier om språkinnlæring.

2.1.1 Systematikk

Barn som lærer seg språk produserer på et tidlig stadium hovedsetninger med infinitte verb i stedet for finitte (Guasti, 2002, s. 144). Deretter følger en fase der de *veksler* mellom å bruke finitt verb og infinitt verb i deklorative hovedsetninger. Kenneth Wexler (1994) regnes som den første til å bemerke dette fenomenet. Han kalte fenomenet der barn veksler mellom infinitiv og tempusbøyd verb, for *optional infinitive* (opsjonell infinitiv på norsk).

Det Wexler viser med studier fra blant annet fransk, tysk, nederlandsk og norsk, er at det kan se ut til at barnet ikke bruker verbet tilfeldig i ulike syntaktiske posisjoner.

Sammenhengen mellom finittet og verbets plassering hos førstespråksinnlærere har blitt dokument av flere. Se blant annet Ferdinand (1996), Verrips og Weissenborn (1992), Pierce (1992), Déprez og Pierce (1993), Clahsen og Penke (1992) (legg merke til at finittet enkelte ganger forstås som subjekt-verb-kongruens).

Systematikken knyttet til opsjonell infinitiv er som følger: Infinitte verb hos førstespråksinnlærere ser ut til å plasseres *bak* setningsadverbialet, mens finitte verb plasseres *foran* setningsadverbialet. Dette tyder på at det er en sammenheng mellom struktur og bøyning. I kapittel 2.2.1 så vi at man i det generative analyseverktøyet regner med at verbet flytter for å få tempus. Verb med og uten tempus er derfor også forbundet med ulik plassering i hypotesen om grammatikkstrukturen.

Déprez og Pierce (1993) har som sagt også dokumentert denne systematikken og presenterer, som Wexler, data fra fransk. De viser at negasjonen "pas" opptrer til høyre for verbet bare når verbet har tempus. Deprez og Pierce viser til at tempus' sammenheng med ordrekkefølge er svært signifikant i dataene de undersøkte. Bare 3% av dataene stemmer ikke med generaliseringen om at infinitte verb forekommer til venstre for negasjon og finitte til høyre (1993, s. 40 – 41). Eksemplene under viser tempus' sammenheng med ordrekkefølge.

Eksempler fra Déprez og Pierce (1993):

-tempus	+tempus
Pas manger la poupée Ikke spise dukken	Est pas mort Er ikke død
Pas attraper papillon Ikke fange sommerfugl	Elle roule pas Den ruller ikke
Pas casser Ikke ødelegge	Marche pas Virker ikke

Negasjon opptrer her til høyre for verb med tempus og til venstre for verb uten tempus. Deprez og Pierce konstaterer: "What is important here is that the placement of Neg to the left or the right of the verb is strictly a function of the [+finite] nature of the verb." (1993, s. 40). De konkluderer med at dataene indikerer at tempusbøyde verb flytter til en bøyingsprojeksjon i tilfellene der verbet er finitt.

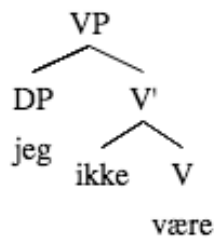
2.1.2 Opphav til ulike teorier

Selv om systematikken i opsjonell infinitiv er godt dokumentert, er det ikke enighet om hva dette fenomenet er uttrykk for. Opsjonell infinitiv ser ut til å være et fenomen som finnes i tidlige stadier i mange språk. På grunn av denne utbredelsen, foreslår Wexler at dette er en del av et biologisk bestemt program for språkinnlæring (1994). Men spørsmålet er hvordan dette programmet arter seg.

Enkelte lingvister mener at opsjonell infinitiv og dens systematikk gir støtte til hypoteser om at barnesyntaksen faktisk inneholder en bøyingsprojeksjon. Deprez og Pierce argumenterer for at barn har funksjonelle projeksjoner fra starten, nettopp fordi de tidlig viser tempusbøyning på verbet. En bøyingsprojeksjon da må være tilgjengelig (1993, s. 41). Dette er i pakt med teoriene jeg så på i kapittel 2.3.1 som tenker at barn starter med en full grammatisk struktur.

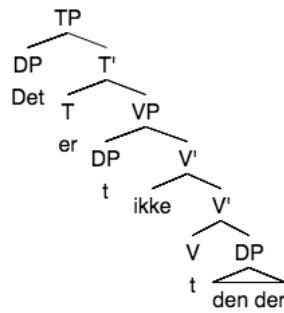
Andre, som for eksempel Rizzi (2000), argumenterer for at infinitivsformene i tidlig grammatikk er en indikasjon på at barn starter med en redusert struktur. Dette er i tråd med modningshypotesen som ble nevnt i kapittel 2.3.1. Rizzi mener at strukturen som er barnets startpunkt, er et sted under T-projeksjonen (2000, s. 327). Ved denne hypotesen kan vi tenke oss figur 4 og 5 under som to stadier i innlæringen hos barn. Eksemplene er hentet fra Wexler (1994, s. 326) og fremstillingen er basert på Eide (2015, s. 174-175):

Jeg ikke være:

Figur 4

Det er ikke den der:

Figur 5

Dette forklarer også hvorfor andre egenskaper assosiert med de funksjonelle projeksjonene, som ble diskutert under 2.3.1, mangler ved tidlige stadier av språk (se også Rizzi, 2000, s. 328 – 329). Fordi modningshypotesen gir en god forklaring på opsjonell infinitiv hos førstespårksinnlærere, velger jeg å ta utgangspunkt i denne hypotesen for førstespårksinnlæring i oppgaven min.

Også hos andrespråksinnlærere ser det ut til at det finnes opsjonell infinitiv, men det er usikkert om den samme systematikken som er vist her, finnes hos dem. I denne oppgaven skal jeg undersøke fenomenet hos andrespråksinnlærere av norsk.

3 Metode

Vanlige måter å skaffe data på innenfor språkvitenskap er egen introspeksjon, bruk av informanter og bruk av eksisterende materiale (Johannessen, 2003, s. 133). I denne oppgaven vil jeg bruke informanter ved hjelp av et spørreskjema, og to metoder for søk i eksisterende materiale: digitalt søk i Norsk andrespråskorpus (ASK) og manuelt søk i et skriftlig materiale som er samlet inn av Olaf Anders Husby. Fordi studiespråket i denne oppgaven er mellomspråket til andrespråksinnlærere av norsk, vil ikke egen introspeksjon være mulig da jeg har norsk som morsmål. Jeg vil i denne metoddelen se på noen aspekt ved datainnsamling ved hjelp av informanter, korpussøk og manuelt søk i trykt tekst.

3.1 Spørreskjema

3.1.1 Metodevalg

Spørreskjema er en nyttig metode for å skaffe en større mengde data på kort tid. Dessuten er resultatene gjerne enkle å systematisere og sammenligne fordi de ofte har forhåndsbestemte svaralternativer. Dataene er også svært konsentrerte sammenlignet med tekstsamlinger fordi man "bestiller" det man vil studere.

Problemet med spørreskjema er at man ikke har mulighet til toveiskommunikasjon med informanten. Da kan man ikke stille oppfølgingsspørsmål, og man får ikke kontrollert om undersøkelsen tolkes riktig (Johannessen, 2003, s. 137). Selv om det er nyttig å kunne stille oppfølgingsspørsmål til informanten, kan en situasjon der man har en dialog med informanten føre til at man påvirker informanten gjennom for eksempel å signalisere at noe er rett eller galt (s. 137). Denne fellen unngår man ved å bruke spørreskjema.

Johannessen foreslår å ha flere runder med spørreskjema for å kunne omformulere spørsmål som skaper misforståelser (2003, s. 137). Derfor kan det å utføre en pilotundersøkelse på en mindre gruppe være nyttig for å løse noe av problematikken rundt manglende dialog med informantene.

3.1.1.1 Grammatikalitetsvurdering

Den første oppgaven i mitt spørreskjema er en ren grammatikalitetsvurdering, også kalt (informant-)introspeksjon. Dette er blant de mest kjente og mest brukte former for informantarbeid i språkvitenskap. Metoden går ut på at informanter vurderer om en ytring er akseptabel eller ei ved å bruke sin språklige intuisjon (Johannessen, 2003, s. 139).

Introspeksjon er nødvendig når man skal undersøke yttergrensene av hva grammatikken tillater eller for å undersøke hva som er ugrammatikalsk i studiespråket (Johannessen, 2003, s. 136). I generativ grammatikk har ugrammatikalske setninger en viktig funksjon (Åfarli & Eide, 2003, s. 16). For å finne ut hvordan det mentale grammatikksystemet er konstruert, er det interessant å både finne ut hva det genererer og hva det *ikke* genererer. I dette tilfellet ønsket jeg å se om informantene mente at setninger som ikke inneholdt et finitt verb var grammatikalske eller ikke. Data om hva språkbrukeren *ikke* ville brukt er vanskelig å få fra andre metoder (Johannessen, 2003).

Problemet med introspeksjon som metode er at språkbrukeren kan ha normative oppfatninger om språket som ikke stemmer med det språket de faktisk bruker (Johannessen, 2003, s. 136). Dette mulige gapet mellom ens oppfatning av egen språkbruk og den faktiske språkbruken kan være en kilde til feil i data. I tillegg har det blitt stilt spørsmål ved om introspeksjon faktisk gir tilgang til den språklige kompetansen. Grunnen til det er at introspeksjon ikke viser språkbruk i en naturlig setting. Det er heller en grundig overveielse av en konstruksjon. Spørsmålet er om den samme språkevnen blir brukt i begge disse situasjonene (Levelt, 1972). På grunn av disse faktorene kan det være fornuftig å ikke kun ha grammatikalitetsvurderinger, men også prøve å få til en form for egenproduksjon når man skal forske på språkevnen eller språkinnlæring.

3.1.1.2 Utfylling og oversettelse

Oppgave 2 i spørreskjemaet ligner noe på en grammatikalitetsvurdering, men er en mer produksjonsnær variant da informanten skal fylle inn ord selv slik at setningen blir grammatikalsk. Oppgaven inneholder seks setninger og er utformet slik som figur 6 viser.

Jeg _____ tid på mandager.

ha
har

aldri

Figur 6

Ulempen ved denne typen oppgave er at selv om ikke informantene vet i detalj hva som er formålet med undersøkelsen, vil vedkommende trolig forstå mye om hva oppgaven handler om når han ser hvilke felter som står tomme og hva slags ord som skal fylles inn. Dette kan påvirke resultatet ved at informantene for eksempel kan bruke lærte grammatikkregler i norsk, fremfor å bruke den språklige intuisjon sier.

I oppgave 3 skal informanten oversette en setning fra engelsk til norsk. Denne oppgaven er den som kommer nærmest i å skaffe naturlig produserte setninger i spørreskjema.

3.1.2 Gjennomføring og design

Undersøkelsen med spørreskjema ble utført på kurset *norsk for utlendinger* på Dragvoll. Informantgruppa bestod av 22 studenter som var på trinn 1 i kurset. De hadde gått på norskkurset i tre måneder da undersøkelsen ble gjennomført. Trinn 1 er det laveste av fire trinn, så elevene i denne klassen skal være elever med lite kunnskaper i norsk (NTNU, u.å.). Undersøkelsen ble gjennomført på Dragvoll i timen. Studentene fikk informasjon fra underviseren Kristin Bjørnsson, om at de ikke skulle samarbeide seg imellom. I tillegg fikk de beskjed om å ikke bruke grammatikkregler når de besvarte undersøkelsen, men heller svare det som virket mest naturlig for dem å si eller skrive.

Spørreskjemaet består av to deler. I den første delen skal informantene fylle inn metadata. Det som er spesielt viktig i undersøkelser av mellomspråk, er hvilke språk innlæreren kan fra før, og hvor godt de kan dem. Det er fordi de fleste teorier innenfor andrespråksforskning regner med at strukturen til tidligere innlærte språk har påvirkning på læringsprosessen (Åfarli, 2015b, s.71). Det er også interessant å vite hvor lenge innlæreren har bodd i Norge og hvor mye han bruker norsk. Dette er spesielt viktig når jeg skal undersøke opsjonell infinitiv, da man regner med at det er et fenomen som særlig vises i tidlige stadium slik som hos førstespråksinnlærere. Spørsmål om dette ble derfor også inkludert i første del. Del to, som er selve undersøkelsen, består av tre oppgaver. En grammatikalitetsvurdering, en utfyllingsoppgave og en oversettelse.

Fordi informantene i spørreundersøkelsen lærer norsk i Trondheim, vil mye av den språklige innputten til innlæreren være trøndersk. På grunn av dette ble verb som kan se ut som infinitiv, men som i virkeligheten er presens i trøndersk unngått i utformingen av undersøkelsen. "Lars hoppe høyt" er for eksempel en grammatisk setning muntlig på trøndersk fordi "hoppe" er presensformen i denne dialekten. Bruken av slike verb ville potensielt kunne gi feilkilder og ble derfor unngått.

Det var også viktig at innlæreren hadde lært verbene som ble brukt i spørreskjema, og at setningene var enkle nok til at de kunne forstå dem. For å sikre dette, ble spørreskjema sendt til underviseren i klassen som skulle ta undersøkelsen, Kristin Bjørnsson, for vurdering. Etter kommentarer fra henne ble setningskonstruksjonene forenklet og noen verb byttet ut.

Da spørreskjema var klart, utførte jeg en pilotundersøkelse på leksehjelp for enhet for voksenopplæring (EVO). Leksehjelpen på EVO er et tilbud for nybosatte flyktninger og

innvandrere fra 16 – 20 år (Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring, u.å.). Her tok fire informanter undersøkelsen. I pilotundersøkelsen oppstod det problemer med spørreskjema fordi informantene der ikke kunne engelsk. Fordi det så ut til at det var det eneste problemet, og fordi jeg visste at elevene på norskkurset kunne engelsk, gjorde jeg ingen endringer på spørreskjema etter pilotundersøkelsen.

3.2 Korpussøk

3.2.1 Metodevalg

Mye av problematikken som er knyttet til bruk av spørreskjema, kan reduseres ved å bruke korpussøk i tillegg. Som nevnt risikerer man å ikke kartlegge faktisk produksjon når man benytter seg av spørreskjema. Korpus består av autentiske diskursutdrag som er samlet og ordnet (Johannessen, 2003, s. 141). Ved korpussøk får man dermed tak i faktiske produksjoner. I tillegg er setningskonstruksjonene i en kontekst, noe som det gjerne ikke er i et spørreskjema. Det at tekstene er autentiske, og at data blir samlet inn i etterkant av produksjonen, gjør i tillegg at informantene ikke er forutinntatte, og at det er liten fare for at forskeren kan påvirke resultatene ved denne metoden (Johannessen, 2003, s. 141-148). Man kan få store mengder data ved korpussøk, og datainnsamlingen er etterprøvable.

Et tekstkorpus er typisk knyttet til et søkesystem. Man kan søke på ord, ordstrenger og noen ganger grammatiske kategorier, avhengig av hvor annotert korpuset er (Johannessen, 2003, s. 142). Jeg har brukt Norsk andrespråkskorpus (ASK) i denne oppgaven. Et viktig element i materialet til ASK er feilkodingen. Språk som avviker fra den norske normen, blir markert med en merkelapp med informasjon om hva slags avvik det er, og forslag til korreksjon. Kodingen av korpuset har tatt utgangspunkt i kjente problemområder i forskning på norsk mellomspråk (Universitetet i Bergen [UiB], 2012a).

3.2.1.1 Feilkilder

Det som er avgjørende når man bruker korpussøk, er at søkeresultatet er pålitelig. Det er flere elementer som kan føre til feilkilder. Hvis man skal søke etter spesifikke konstruksjoner med flere elementer, bør søkeuttrykket være godt utformet. For eksempel ønsker jeg i denne oppgaven å søke etter hovedsetninger der SA er feilplassert og det finite verbet står i infinitiv. Problemet kan være at hvis man legger til mange tagger, er det sannsynlig at man får få resultat, ikke fordi det finnes få av denne typen konstruksjoner i korpuset, men fordi man er avhengig av at ord er tagget med alle taggene man søker etter.

Noe annet som kan føre til feilkilder i korpussøk, er tekniske feil. Dette er feil som for eksempel koderne kan ha gjort. Det er vanligvis flere ulike kodere, og selv om de skal

ha felles prinsipper for koding, er det vanskelig å unngå at det er noen ulikheter fra koder til koder (UiB, 2012a). For eksempel bruker ASK feilkoden MCA der det er "avvikende plassering av setningsadverbialer i hovedsetninger". Her blir det presisert i Kodebok for ASK at det er snakk om "[...] midtadverbialer, og plasseringen i forhold til setningens finite verb." (UiB, 2012a, mine uthevninger). Det er akkurat det jeg ser etter, så et søk på MCA bør i prinsippet gi meg det jeg leter etter. Likevel må nesten 60% av resultatene på søk med denne koden ekskluderes. I resultatene på søk med koden MCA står SA (som oftest) avvikene i setningene, men ikke alltid i forhold til det finite verbet og ikke alltid i hovedsetninger, som er to kriterier som skal gjelde for koden.

I tillegg til denne tekniske feilen i korpuset er en del av kodingen, for eksempel morfologiske og syntaktiske tagger, ikke manuelt editert (Johansen, 2011, s. 11). Det gjør at det kan oppstå feil ved søk som inneholder disse kategoriene. Finite verb-taggen var for eksempel såpass mangelfull at jeg fant ut at jeg ikke kunne bruke denne selv om det hadde vært nyttig for mine søk.

For å belyse denne oppgavens problemstilling, er det interessant å se på setninger der SA *ikke* har en avvikende plassering. Å søke etter et slikt negert uttrykk, er ikke uproblematisk. Et søk på "ikke MCA" (! =MCA) gir treff på alle setninger som ikke har blitt *kodet* med MCA, som da først og fremst gjelder alle setninger som ikke har SA. For å begrense søket, kan man presisere at det skal være setninger som har SA, men fordi det kun er mulig å søke på adverbial og ikke skille SA fra PA, gir dette også mange treff. Man er med andre ord noe avhengig av at det man leter etter, har en egen merkelapp for å kunne søke effektivt. I tillegg kan man få resultat der SA faktisk er feilplassert fordi koderen har brukt den mer generelle taggen "Gal ordstilling på ord- eller frasenivå" (Johansen, 2011, s. 5) i stedet for MCA-taggen.

For å unngå feilkilder som oppstår på grunn av det ovennevnte, har jeg gjort generelle søk med enkle søkeuttrykk for deretter å manuelt ekskludere resultat som ikke var relevante, og også registrere de ulike variantene jeg var ute etter. En slik manuell gjennomgang anbefales også på ASK-sidene (UiB, 2012b). Jeg søker i en delmengde av korpuset: Tekster skrevet av innlærere som har vært på norskkurs i 0-5 måneder. Fordi treffene da er færre, har jeg mulighet til å gå gjennom dem manuelt. Denne generelle søkingen med manuell gjennomgang gjør at risikoen for at søkeuttrykket ikke er riktig utformet, minker. I tillegg er man mindre avhengig av at alle tagger i korpuset er riktige, i og med at man har med færre koder i søket.

3.2.2 Gjennomføring søk i ASK

I det digitale søket i andrespråskorpuset kan man avgrense søket ved å velge morsmål, alder, bruk av målspråket og lignende. Jeg ville ha data fra innlærere som er omtrent på samme nivå som informantene i spørreundersøkelsen, som hadde gått på norskkurs i tre måneder. Det nærmeste jeg kom dette, var å avgrense med "kurslengde i måneder: 0-5" (Johansen, 2011, s. 4).

Jeg brukte i hovedsak to ulike søkeuttrykk i ASK. Søk på feilkoden MCA gir som sagt treff med taggen "avvikende plassering av setningsadverbialer i hovedsetninger" (UiB, 2012a). Hele søkeuttrykket mitt ser slik ut: `[<sic> & desc = "MCA"] \ <> \ \ <del> :: months = "00-05" & language != "norsk"`. Deretter gikk jeg gjennom dette søket på 110 treff manuelt. I dette resultatet ekskluderte jeg omtrent 60% av treffene. Jeg ekskluderte treff på grunn av at feilplasseringen var i en undersetning og ikke en oversetning, SA var feilplassert i forhold til et annet ledd enn finitt verb, eller der min vurdering var at det var usikkert om det i det hele tatt var en feilplassering av SA. Deretter gikk jeg gjennom de gjenstående treffene og registrerte hvor mange av setningene som hadde tempusbøyd verb, og hvor mange som ikke hadde det.

Jeg ville også registrere om det finite verbet har tempus når SA står på riktig plass, for å belyse problemstillingen min. Som sagt i kapittel 3.2.1 er det problematisk å søke på setninger der setningsadverbialet ikke har avvikende plassering. Jeg valgte å heller søke på verb i infinitiv som har feil morfosyntaktisk kategori (feilkode F). På den måten kunne jeg undersøke hvilke konstruksjoner infinite verb, som skulle ha vært finitt, oppstod i, noe som belyser problemstillingen min, men fra en litt annen innfallsvinkel enn spørreskjema og Husbys materiale. Hele koden så slik ut: `<sic> [pos = "verb" & morph = ("inf" !"pass") & type = "F"] \ <> \ \ <del> :: months = "00-05" & language != "norsk"`. Deretter gikk jeg manuelt gjennom resultatet og ekskluderte treffene der bøyingsfeilen ikke var på det finite verbet. Som sagt i kapittel 3.2.1 var dette vanskelig å gjøre gjennom søket. Jeg registrerte også de treffene som hadde SA. Her så jeg også på resten av søket, selv om det ikke hadde SA, for å se på plasseringen av verb uten tempus som skal ha tempus i norsk, generelt.

3.3 Manuelt søk i trykt tekstsamling

Det trykte materialet som er samlet inn av Olaf Anders Husby, består av tekster skrevet av 18 andrespråksinnlærere som studerte ved NTNU. Tekstene er maskinskrevet, men er ikke tilgjengelige digitalt. Innlærerne er fra ulike land i Afrika og Asia (se vedlegg 4 for en oversikt over land). Hver innlærer har skrevet fire tekster på til sammen tre til fem sider (med stor

skrift og bred marg). Noen overskrifter fra tekstene viser hva de handler om: "En vanlig dag", "et brev til en venn", "gamle mennesker i hjemlandet mitt", "en reise som jeg aldri glemmer", osv.

Johannessen definerer korpus til å være bearbeidet slik at man kan bruke et søkesystem (2003, s. 146). De trykte tekstene fra Husby går derfor ikke under Johannessens definisjon av korpus. Det er likevel tydelig at det er noen likheter mellom dette og et digitalt korpus i at begge er tekstsamlinger, og at det er samlet inn uavhengig av tema i denne oppgaven.

Forskjellen på digitalt korpus og trykt tekstsamling blir nettopp det at man må gå gjennom tekstene manuelt og lete etter det man er ute etter, i tillegg til at tekstomfanget ofte er mindre. Ulempen med et slikt søk i en trykt tekst er åpenbart at søket tar mye lengre tid. Selv om selve søket tar tid, er man sikker på at man finner nøyaktig det man skal ha. Denne sikkerheten er ikke like stor i korpussøk fordi resultatet der avhenger av gode søkeuttrykk og korrekt koding, som gjennomgått i kapittel 3.2.1.

Fordi utformingen av det digitale korpuset og de trykte tekstene er forskjellig, jobber man med dem på ulike måter, noe som gir mulighet til ulike former for analyse. Med Husbys materiale leses tekstene til en og en informant sammenhengende. Dette legger bedre til rette for en individbasert analyse. Det er lettere å se om enkelte fenomener opptrer sammen med andre hos en og samme informant. For eksempel vil man enkelt oppdage om informanten har opsjonell infinitiv, og om den da i tillegg har avanserte konstruksjoner med tematisering, relativsetninger og lignende. Selv om man har mulighet til å gå inn på den fulle konteksten i ASK, er det som oftest korte tekster. Korpussøk er først og fremst egnet til å gi et tallfestet resultat, mens det manuelle søket kanskje er mer egnet for å hente kvalitative data i tillegg.

3.3.1 Gjennomføring

Søket i Husbys datainnsamling foregikk ved at jeg manuelt gikk gjennom tekstene flere ganger og lette etter setningsadverbial i hovedsetninger. Setningene ble registrert i fire kategorier. 1: Med avvikende plassering av SA i setninger med tempusbøyd verb [-verbflytting, +tempus], 2: Med avvikende plassering av SA i setninger med verb i infinitiv [-verbflytting, -tempus], 3: Med målspråkslik plassering av SA i setninger med verb i infinitiv [+verbflytting, -tempus], 4: Med målspråkslik plassering av SA i setninger med tempusbøyd verb [+verbflytting, +tempus]. Jeg vil komme tilbake til notasjonen som er brukt her, i kapittel 4. Setninger der SA var tematisert, ble ikke tatt med fordi SA-et da mister sin funksjon som referansepunkt for flytting.

3.4 Metodetriangulering

Det er fordeler og begrensinger ved de ulike metodene. Fordelen med spørreskjema er først og fremst at det gir et enkelt og strukturert bilde over frekvensen av akkurat de konstruksjonene man skal studere. Ulempen er at man ikke kan være sikker på at det virkelig er slik informantens produksjon ville ha vært i en kontekst. Noe informanten oppgir som ugrammatisk, kan være noe han hadde produsert i en naturlig setting. Ved å bruke fullstendige tekster, som i tillegg er samlet inn uavhengig av studiespørsmålet, får man mer naturlige konstruksjoner som har oppstått i en kontekst. Håpet er at en slik metodetriangulering med spørreskjema og tekstsøk vil gi et mer presist bilde på hva opsjonell infinitiv er uttrykk for i den ubevisste språkevnene hos andrespråksinnlærere. I tillegg til at det gir flere innfallsvinkler til å kunne analysere materialet.

4 Resultater

I denne delen vil resultatene fra de tre datainnsamlingene bli presentert. Hovedvekten vil ligge på min egen spørreundersøkelse, og resultatene fra den vil legges frem først. Deretter vil resultatet av søket i Olaf A. Husbys tekstsamling presenteres, og til slutt noen resultater fra søket i norsk andrespråkskorpus.

Målet med denne oppgaven er å finne ut hva den underliggende årsaken til opsjonell infinitiv er hos andrespråksinnlærere. For å finne ut dette, vil jeg se på hva som karakteriserer OI hos S2-innlærere. Jeg vil også sammenligne hvordan OI arter seg hos S2-innlærere med slik OI arter seg hos S1-innlærere, for å se om det kan være uttrykk for den samme mentale prosessen hos de to innlærerne.

Som jeg så på i kapittel 2.1 har førstespråksinnlærere en systematikk når de veksler mellom tempus og infinitiv som går ut på at de bruker tempusbøyd verb sammen med plassering av setningsadverbial til høyre for verbet, og verb uten tempus sammen med setningsadverbial til venstre for verbet. Dette er funnet av blant annet Wexler (1994) og Déprez og Pierce (1993) (Se også kapittel 2.1).

Jeg vil bruke noen konstruerte eksempler her for å vise hva man vil forvente at en S1-innlærer ville ha produsert, og hva den, basert på funn, ikke ville ha produsert. Legg også merke til måten jeg markerer de ulike konstruksjonene. Slik notasjon som jeg bruker under vil jeg bruke i resten av oppgaven.

Konstruksjoner som *Jeg har aldri tid* [+verbflytting, +tempus] og *jeg aldri ha tid* [-verbflytting, -tempus] er konstruksjoner som man kan forvente hos S1-innlærere, mens *jeg aldri har tid* [-verbflytting, +tempus] og *Jeg ha aldri tid* [-verbflytting, +tempus], ikke er vanlige hos S1-innlærere. Mye av fokuset i denne resultatdelen vil bli om man kan se det samme mønsteret hos andrespråksinnlæreren som er i en opsjonell infinitiv- fase. Dette vil jeg gjøre ved å blant annet se på frekvensen av de fire ulike kombinasjonene som jeg har nevnt ovenfor, i mitt datamateriale: [+verbflytting, +tempus], [-verbflytting, -tempus], [-verbflytting, +tempus] og [-verbflytting, +tempus].

Det er viktig å presisere at +/- verbflytting og +/- tempus er *rent observerbare bemerkninger*. Det vil si at jeg her ikke vil ta stilling til om verbet faktisk har flyttet eller ikke, og om verbet har tempus eller ikke i *den underliggende strukturen* til informantene. Markeringen av +/- tempus er kun basert på om verbet har eller ikke har tempusaffiks i produksjonen, og +/-verbflytting er basert på om verbet står til venstre eller høyre for SA i produksjonen. Det vil blant annet innebære at [-verbflytting] vil bli markert på setninger der

verbet står til høyre for SA, selv om det da kan hende at verbet har flyttet fra V-projeksjonen til T-projeksjonen (fordi en flytting til TP fortsatt ville gitt et verb til høyre for SA). Om verbene i andrespråksdataene faktisk har flyttet, og om de faktisk har tempus, vil jeg gå inn på i analysekapittelet.

Fordi jeg bruker setningsadverbialet som referansepunkt for verbflytting, vil jeg bare se på hovedsetninger i datamaterialet, da man regner med at verbet ikke flytter forbi SA i undersetninger. I tillegg vil jeg ikke se på setninger der SA er tematisert fordi det da ikke lenger fungerer som referansepunkt for verbflytting. Det vil si at setningene som blir studert, er deklorative hovedsetninger som inneholder SA, der et annet ledd enn SA er tematisert.

4.1 Spørreundersøkelsen

4.1.1 Oppgave 1

Det første steget for å finne ut om informantene har systematikk i tempus og SA, vil være å finne ut om de faktisk har opsjonell infinitiv. Det vil si om de både godtar hovedsetninger med finitte verb og infinitte verb, der det i målspråket skal være finitt verb. Formålet med den første oppgaven i spørreskjemaet var å sjekke nettopp dette. Skjema var utformet som tabell 1 viser med syv setninger der tre av setningene hadde verb med tempus, og dermed var målspråkslike, og fire av setningene ikke hadde det, og dermed var avvikende fra norsk norm. Informanten fikk spørsmål om de ville ha brukt disse setningene. Det var 22 informanter som deltok i undersøkelsen, men på oppgave 1 er det tre informanter som kun har krysset av for "no". Disse skjemaene er tatt ut her. Tabell 1 viser antall svar registrert i hver rute.

	Yes	Maybe	No
Berit ta norskkurs på Dragvoll.	9	3	6
En mann drar på ferie.	5	6	7
Huset være stort.	3	5	10
Jeg ha bursdag i dag.	11	3	4
Siri ler av læreren.	0	6	11
Katter dør av sjokolade.	1	7	9
Broren min si stopp.	1	5	12

Tabell 1

Generelt kan det se ut til at informantgruppen godtar setninger uten tempus. Det er til sammen 24 "yes" på setninger med verb uten tempus og bare 6 "yes" på setninger med

verb med tempus. Her er det viktig å merke seg at det er fire setninger med verb uten tempus og tre med. Selv med dette tatt i betraktning, er det vesentlig flere positive svar på setningene uten tempus.

Det ser altså ut til at mange av informantene godtar setninger med verb uten tempus, der det skal være tempus. Opsjonell infinitiv-fasen går ut på at innlærer noen ganger bruker finitte verb og andre ganger infinitte. Neste spørsmål blir da om de godtar verb *både* med og uten tempus. Det er kun tre informanter som både har krysset av på "yes" på en setning med verb [+tempus] og en setning med verb [-tempus]. Ser vi også på "maybe" som et positivt svar, finner vi 15 informanter som både synes setninger med verb [+tempus] og setninger med verb [-tempus] er grammatikalske. Jeg mener det er rimelig å regne "maybe" som et positivt svar her, fordi det at de kanskje kan bruke en konstruksjon, tyder på at de ikke mener den er ugrammatisk. Ut ifra oppgave 1 kan det altså se ut til at 15 informanter har opsjonell infinitiv. De resterende tre informantene som har besvart oppgave 1, bruker både infinitivform og tempusbøyd form senere i sitt skjema, og jeg vil derfor konkludere med at disse også har opsjonell infinitiv.

4.1.2 Oppgave 2

Oppgave 2 er en utfyllingsoppgave der informanten kan velge mellom et verb i presens og det samme verbet i infinitiv, og skal plassere det i forhold til et setningsadverbial. Her er det fire mulige konstruksjoner som tabell 2 viser. Igjen vil jeg presisere at +/- verbflytting viser til verbets plassering i forhold til SA. [+verbflytting] viser altså til konstruksjoner der verbet står til venstre for SA og [-verbflytting] viser til konstruksjoner der verbet står til høyre for SA.

Oppgave 2 er ment til å undersøke om informantene bruker verb både med og uten tempus, og om det har noen sammenheng med plasseringen av SA. Tabell 2 viser andelen av de ulike konstruksjonene hos informantene i prosent. Oppgave 2 består av seks setninger, så 16,67% tilsvarer én setning.

S1	+ verbflytting +tempus	+verbflytting -tempus	-verbflytting -tempus	-verbflytting +tempus
Slovakisk	100			
Slovakisk	100			
Tysk	83,33	16,67		
Tysk	100			
Tysk	50	50		
Tysk	33,33	66,67		
Tysk	83,33			16,67
Tysk	100			
Catalansk/spansk	100			
Tysk	83,33	16,67		
Tysk	100			
Kinesisk	100			
Galisisk/spansk	100			
Tysk	100			
Tysk	83,33	16,67		
Nederlandsk	83,33	16,67		
Tysk	66,67			
Tysk	83,33	16,67		
Tysk	100			
Estisk	100			
Tysk	100			
Tysk	100			

Tabell 2

88,6 % av svarene i oppgave 2 har ingen avvik fra norsk norm. Det vil si at setningsadverbialet er plassert til *høyre* for et verb som *har* tempus. Avvikene utgjør 9,9% av alle de besvarte setningene (1,5% av svarene var blanke).

Som man kan se, er avviksfordelingen ikke slik vi hadde forventet hos en førstespråksinnlærer. I min undersøkelse er det ingen svar som inneholder setninger med [-tempus, -verbflytting]. Alle avvik fra målspråket er, som vi har sett, konstruksjoner vi vanligvis ikke finner hos en førstespråksinnlærer. En av informantene har [+tempus, -verbflytting] og syv informanter har [-tempus, +verbflytting], noe som gjør at det sistnevnte avviket er det vanligste i denne oppgaven.

4.1.3 Oppgave 3

I oppgave 3 skulle informantene oversette fem setninger fra engelsk til norsk. Alle setningene inneholdt ett verb og ett setningsadverbial. På oppgave 3 var ca. 42% av oppgavesetningene ikke besvart. Disse har jeg ikke med i tabell 3, og derfor blir ikke summen 100 hos de ulike informantene. Tabellen viser fordeling i prosent. 20% tilsvarer én setning.

S1	+ verbflytting +tempus	+verbflytting -tempus	-verbflytting -tempus	-verbflytting +tempus
Slovakisk	60			
Slovakisk	80			
Tysk	20			
Tysk	40	20		
Tysk	20			
Tysk	20	60		
Tysk	40	20		
Tysk	60			
Catalansk/spansk	40			
Tysk	20			
Tysk	20			
Kinesisk				
Galisisk/spansk	80			
Tysk	40	40		
Tysk			40	20
Nederlandsk	20			20
Tysk	20	20		
Tysk	80			
Tysk	20	20		
Estisk	20	40		
Tysk	40			
Tysk	40	20		

Tabell 3

På denne oppgaven er det større andel avvik enn i oppgave 2. Her er det én informant som har konstruksjonen [-verbflytting, -tempus], men vi kan likevel se at hovedtrekkene i oppgave 2 og 3 er de samme: Når informantene ikke skriver målspråkligt, dvs. har [+verbflytting, +tempus], har de hovedsakelig konstruksjoner som vi ikke ser hos førstespråksinnlærere. Her utgjør avviket [+verbflytting, -tempus] over en femtedel av de besvarte setningene og blir dermed, som i oppgave 2, det vanligste avviket.

4.2 Trykt tekstsamling

Materialet samlet inn av Olaf Husby består av fullstendige tekster som er skrevet av andrespråksinnlærere. Tekstene er på 74 sider til sammen. Her er konstruksjoner med setningsadverbial identifisert og registrert. Vedlegg 4 gir en full oversikt over de registrerte setningene. Som i spørreundersøkelsen er det de fire kombinasjonene av +/- tempus og +/- verbflytting som er registrert og fremstilles her. Tabell 4 viser fordelingen av de ulike konstruksjonene. Se også tabellen i vedlegg 4 for oversikt over informanter.

+verbflytting, -tempus	-verbflytting, +tempus	-verbflytting +tempus	+verbflytting +tempus
1,8%	1,4%	12,8%	84%

Tabell 4

Disse resultatene skiller seg tydelig fra spørreskjema. Her er det [-verbflytting, +tempus] som er det klart vanligste avviket fra normert norsk. Også her er [-verbflytting, -tempus], som er det mest vanlig avviket hos morsmålsinnlærere, minst vanlig, men mer frekvent enn i

spørreundersøkelsen. Generelt har informantene i dette materialet lav forekomst av infinitt verb der de i målspråket skal være finitt.

4.3 ASK

I andrespråskorpuset søkte jeg innenfor gruppen som hadde gått på norskkurs i 0-5 måneder. Jeg søkte på feilkoden MCA, som skal gi setninger med avvikende plassering av setningsadverbialer i hovedsetninger. Den avvikende plasseringen skal være i forhold til setningens finitte verb (UiB, 2012a). Legg her merke til at søk på MCA, kun vil gi treff med [-verbflytting], da feilkodens beskrivelse sammenfaller med min betegnelse [-verbflytting], som er SA til venstre for det finitte verbet. Jeg kan dermed bare sammenligne [-verbflytting, -tempus] og [-verbflytting, +tempus] ved hjelp av dette søket.

Som sagt i metodekapittelet ekskluderte jeg treff som ikke var relevante. Søket mitt etter ekskludering ga 47 treff. Blant disse 47 treffene fant jeg ingen tilfeller av [-verbflytting, -tempus]. Alle datakildene mine viser dermed lav forekomst av [-verbflytting, -tempus]. Søket i ASK viser dette sterkest. For tydelighetens skyld, viser jeg fordelingen i tabellen 5 under:

-verbflytting -tempus	-verbflytting +tempus
0%	100%

Tabell 5

Det dette søket også viser, i samsvar med Husbys materiale, men til forskjell fra min spørreundersøkelse, er at konstruksjonen [-verbflytting, +tempus] er vanlig.

Så langt kan jeg ikke vite om andrespråksinnlærerne i delkorpuset til ASK i det hele tatt har opsjonell infinitiv. Derfor valgte jeg å søke på alle verb som er tagget med "infinitiv" og som også er tagget med feilkoden "F" som er taggen for "feil morfosyntaktisk kategori" (UiB, 2012a). Antall treff var 155 etter manuell eksklusjon av treff som ikke var relevante. Dette viser at også informantene i delkorpuset til ASK godtar infinitte former der verbet skal være finitt i norsk.

Av de 155 setningene var det 24 som inneholdt et SA (som ikke var tematisert). Dette viser dermed at konstruksjoner av typen [+verbflytting, -tempus] forekom en del ganger. Jeg vil vise antall forekomster i en liste under for å gi en viss oversikt. Jeg viser ikke prosentvis fordeling her, i og med at tallene er fra to ulike søk, og jeg dermed ikke kan være sikker på at de kan sammenlignes

- [+verbflytting, -tempus]: 24 treff
- [-verbflytting, -tempus]: 0 treff

- [-verbflytting, +tempus]: 47 treff

4.4 Oppsummering av resultater

Først og fremst ser det ut til at enkelte eller alle informantene i alle de tre datakildene mine har opsjonell infinitiv. Videre ser det ut til at konstruksjonen som ofte vises hos barn som lærer morsmål, [-verbflytting, -tempus], viser seg å være uvanlig i alle mine datakilder. I både spørreundersøkelsen og de to søkene i andrespråkstekster er dette den mest vanlige konstruksjonen. Det manuelle og det digitale søket viser begge høy forekomst av avviket [-verbflytting, +tempus]. Spørreskjema derimot, viser lav forekomst av denne konstruksjonen. I spørreskjema er [+verbflytting, -tempus] det klart vanligste avviket. Denne konstruksjonen har også en del treff i ASK, men er uvanlig i Husbys tekstsamling.

5 Analyse

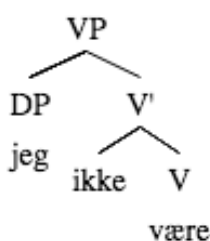
Tidlige grammatiske systemer, både hos førstespråksinnlærere og andrespråksinnlærere, ser ut til å godta opsjonell infinitiv. Altså en veksling mellom bruk av infinitiv og tempusbøyd form på verbet der målspråket krever tempusbøyd form. Spørsmålet er om opsjonell infinitiv er uttrykk for den samme underliggende strukturen hos S1-innlærere og S2-innlærere. Og hvis ikke det er det, hva den underliggende årsaken til opsjonell infinitiv er hos S2-innlærere.

I denne delen vil jeg først se på opsjonell infinitiv i førstespråksinnlæring igjen. Jeg vil videre begynne analysen av andrespråksdataene ved å se på produksjonene fra andrespråksinnlærerne som jeg fant i min empiri, i trestrukturer. Dette er for å få en første beskrivelse av hvordan den underliggende strukturen som genererer opsjonell infinitiv, kan se ut. Det vil også gjøre det klarere hvorfor og hvor vi har behov for supplerende teorier for å kunne forklare den mentale grammatikken.

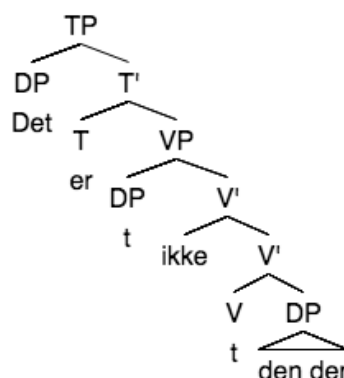
Jeg vil så se på fire andrespråksteorier. De skiller seg fra hverandre ved å ha ulikt syn på hvor mye førstespråket påvirker innlæringen av et andrespråk, og hvor stor tilgang man har til UG ved andrespråksinnlæring. De fire teoriene jeg skal se på er *Minimale Trær*, *Failed Functional Features*, *Full Transfer/Full Access* og *Missing Surface Inflection* som ble gjennomgått i kapittel 2.3.2.

5.1 Barn og opsjonell infinitiv

Som sagt i teoridelen ser det ut til at det er en systematikk knyttet til bruken av opsjonell infinitiv hos førstespråksinnlærere. Dette er blant annet omtalt i Wexler (1994), Ferdinand (1996) Pierce (1992) Déprez and Pierce (1993). Det overordnede mønsteret er som følger: når barnet bruker infinitivsformen av verbet, plasseres verbet etter SA i deklarative hovedsetninger. Det ser altså ut til at tempusbøyd verbform forekommer i sammenheng med verbflytting (forbi SA) som i figur 7, mens verb uten tempus ikke gjør det, som i figur 6. Figurene er basert på fremstillingen til Eide (2015, s. 174-175).

Figur 6

Figur 5

Disse observasjonene hos barn som lærer sitt morsmål er i pakt med modningshypotesen (se kapittel 2.3.1) på den måten at manglende verbflytting kan tyde på en manglende posisjon i det syntaktiske treet, nemlig posisjonen for tempus. Modningshypotesen går som sagt ut på at barnet starter med kun en VP og så gradvis utvikler en TP og til slutt CP. I lys av denne hypotesen tenker man at produksjonen med verb i infinitiv etter SA, kommer av en begrensning i S1-innlæreres syntaktiske struktur. Den mentale grammatikken er ikke ferdig utviklet. Opsjonell infinitiv-fasen kan være stadiet der tempusprosjeksjonen er i ferd med å utvikles. Man tenker seg altså at opsjonell infinitiv skjer i en mellomfase der grammatikken er i ferd med å utvikle seg fra slik den er i figur 6 til slik den er i figur 7.

5.2 Resultater oppsummert

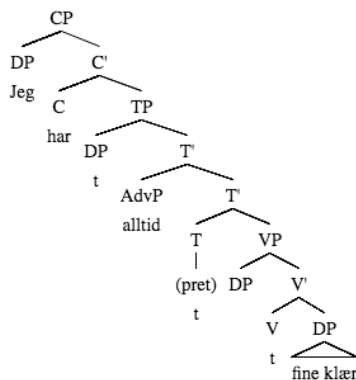
I resultatkapittelet presenterte jeg resultater fra spørreskjema, korpussøk i ASK og søk i trykte tekster. Det er flere forhold som kommer tydelig frem i resultatene mine. Hos mine informanter, spesielt informantene i spørreundersøkelsen, er det vanlig å godta setninger der det finite verbet står i infinitiv. Enten ved å vurdere dem som grammatikalske eller bruke dem selv i konstruksjoner. For det andre er konstruksjonen med [-verbflytting, -tempus], som vist for barnespråk i figur 8 over, uvanlig i mine undersøkelser. På dette punktet er resultatene fra både spørreundersøkelse, ASK-søk og tekst-søk entydige. Det er en svært liten andel av konstruksjonene har denne formen. I tillegg er [+verbflytting, -tempus] vanlige i spørreundersøkelsen og ASK-søket, og [-verbflytting, +tempus] vanlige i Husbys tekster og ASK-søket. Begge konstruksjonene er uvanlige hos S1-innlæreren som vi har sett. Resultatene viser generelt at opsjonell infinitiv har ulik karakter hos førstespråksinnlærere og andrespråksinnlærere. Spørsmålet blir om fenomenet likevel er uttrykk for den samme mentale prosessen eller tilstanden og om hvordan fenomenet kan forklares i det generative analyseverktøyet.

5.3 Analyse av resultater i trestrukturer

I kapittel 4.1 så vi at modningshypotesen egnet seg til å forklare førstespråksinnlærerens produksjon. Innlæringen deres ser ut til å følge frasestrukturens oppbygning. Nå vil jeg se på om andrespråksproduksjonene kan forklares på samme måte. Jeg vil sette de fire ulike konstruksjonene som jeg, i større eller mindre grad, har funnet i datamaterialet mitt inn i et analyseskjema. Som jeg vil se på senere, kan det se ut til at det ikke er så "rett frem" som jeg

analyserer det her. Legg også merke til at X'-skjema naturlig nok ikke ser likt ut i ulike språk, og at jeg her har brukt den modellen man regner med at representerer norsk mental grammatikk. I tillegg er det kun verbet jeg plasserer i ulike syntaktiske posisjoner. De andre leddene regner jeg med at står på sine kanoniske plasser slik det står i norsk førstespråk. Jeg velger også å bruke et fullt tre, selv om det i enkelte av konstruksjonene er usikkert om treet er fullt utviklet. Jeg tror likevel at en slik analyse kan hjelpe til å få oversikt og beskrive resultatene og utheve hvor det eventuelt trengs ytterligere forklaringer.

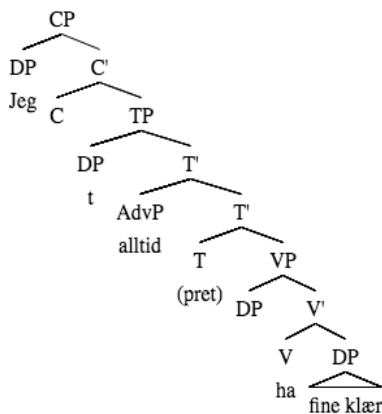
5.3.1 [+verbflytting, +tempus]

Figur 7

Den helt målspråklige konstruksjonen er den mest vanlige i mine datakilder. [+verbflytting, +tempus] vil være naturlig å analysere slik man analyserer setninger i norsk generelt. Her har verbet tempus, noe som tilsier at det har vært innom T, og det har flyttet forbi SA, noe som innebærer at det sannsynligvis har flyttet til C. Det at det har flyttet til C innebærer også i seg selv at det har vært innom T i følge prinsippet om relativisert minimalitet (Hawkins, 2001, s. 295). Her er det noen andrespråksteorier som mener at det ikke nødvendigvis er så enkelt som at en lik produksjon må bety en lik underliggende struktur (Se FFFH i kapittel 2.3.2.2).

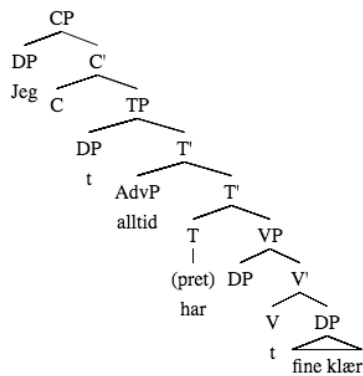
5.3.2 [-verbflytting, -tempus]

Figur 8

Denne konstruksjonen vil være naturlig å analysere som at verbet ikke engang har flyttet til T. Det er fordi verbet her står til høyre for SA og i tillegg ikke har tempus. At [-verbflytting, -tempus] er en typisk konstruksjon for førstespråksinnlæreren, blir tatt til inntekt for at de øverste projeksjonene ikke er utviklet i modningshypotesen. Denne konstruksjonen er uvanlig i mine data. Dette vil være et av punktene som skal forklares senere i dette kapitlet.

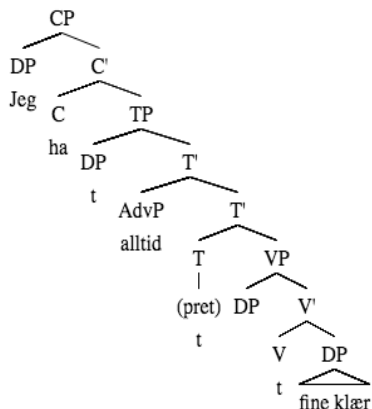
5.3.3 [-verbflytting, +tempus]

Figur 10

Denne typen konstruksjon kan se ut til å kunne analyseres slik figur 9 viser. Det ser ikke ut til at verbet har flyttet til C fordi det står bak SA. Men fordi det har tempus, er det naturlig å regne med at det har flyttet til T, som er den projeksjonen hvor tempustrekket befinner seg. Denne konstruksjonen er ikke vanlig i spørreundersøkelsen, men vanlig i både Husbys tekstsamling og i ASK. Hvorfor det er ulikheter i de ulike datakildene, vil jeg også se på senere i analysekapittelet. Legg her merke til at jeg betegner konstruksjonen med "-verbflytting", selv om jeg regner det som sannsynlig at det *er* verbflytting (til T). Jeg vil fortsette å betegne slike konstruksjoner på denne måten for å kunne skille den fra konstruksjonen i 5.3.1.

5.3.4 [+verbflytting, -tempus]

Figur 11

5.3.5 Behov for andrespråksteorier

I denne konstruksjonen ser det ut til at verbet har flyttet forbi SA og dermed står i C, men ikke har fått tempus. Fordi vi regner med at verbet må innom T før det kan flytte til C, lar ikke denne konstruksjonen seg forklare ved hjelp av den ordinære analysen alene. Her er dette markert med et spørsmålsteget på sporet til verbet i T. Jeg vil videre i analysekapittelet se på hvordan andrespråksteorier kan belyse hvordan denne konstruksjonen kan analyseres.

Det ser altså ut til at man trenger noen teorier i kombinasjon med den generelle syntaksteorien for å kunne forklare andrespråksdataene mine. Konstruksjonen [+verbflytting, -tempus] ser ikke ut til å kunne forklares ved den generelle teorien alene, som vist i 5.3.4. Det trengs også en forklaring på det ser ut til at syntaktisk plassering og uttrykking av morfologi ikke har noen sammenheng, slik som hos S1-innlæreren. Det er ikke åpenbart hvorfor alle disse konstruksjonene finnes hos S2-innlærere og, som vi skal se på senere, også hos den samme informanten. I dataene mine fra andrespråksinnlærere fant jeg nemlig, i større eller mindre grad, alle disse konstruksjonene. Det er derfor mulig at det ikke er så enkelt som denne fremstillingen viser. Andrespråksteoriene vil forhåpentligvis kunne belyse konstruksjonene på en annen måte.

Jeg vil også se på de mer spesifikke resultatene: at [-tempus, -verbflytting] forekommer sjelden, at [+verbflytting, -tempus] og [-verbflytting, +tempus] er vanlige i mine data, og at forekomsten av de to siste konstruksjonene er ulik i datakildene.

5.4 Resultatene analysert ved hjelp av andrespråksteorier

I denne delen vil jeg gå gjennom noen av funnene i mitt datamateriale i lys av andrespråksteoriene minimale trær, *Full transfer/Full Access*, *Failed Functional Features* og *Missing Surface Inflection*. Hypotesen om minimale trær, utviklet av Vainikka og Young-Scholten, er en teori som regner med at voksne andrespråksinnlærere har partiell transfer og full tilgang til UG. *Failed Functional Features* mener at S2-innlærer har full transfer. De mener til forskjell fra Minimale trær, at andrespråksinnlæreren bare har delvis tilgang til UG. *Full Transfer/Full Access* regner med, som navnet på teorien tilsier, at hele morsmålet utgjør starttilstanden til andrespråksinnlærere, og at de i tillegg har full tilgang til UG under innlæringen. *Missing surface inflection* tar ikke et like tydelig standpunkt til starttilstand og tilgang til UG, men er først og fremst en teori som innfører en ny måte å analysere andrespråksdata på.

Minimale trær vil brukes gjennomgående da denne teorien ligner mest på teorien om modning, som forklarer opsjonell infinitiv hos S1-innlærere. *Missing surface inflection* vil undersøkes til slutt fordi teorien presenterer en ny måte å tenke på andrespråksproduksjon, og vil derfor gi en ny innfallsvinkel til analysen av dataene mine.

Jeg vil først se på tre generelle funn, før jeg mot slutten vil gå inn på spesielle observasjoner. De tre funnene jeg vil se på er:

- at det ser ut til at opsjonell infinitiv også finnes hos S2-innlærere
- at [-verbflytting, -tempus] er uvanlig til tross for at det er karakteristisk for OI hos barn
- at [+verbflytting, -tempus] og [-verbflytting, +tempus] er vanlig hos S2-innlærere til tross for at denne konstruksjonen ikke er vanlig i OI hos S1-innlærere

5.4.1 Mine data tyder på at OI finnes hos andrespråksinnlærere

Opsjonell infinitiv har blitt dokumentert og undersøkt hos S1-innlærere. Dataene mine viser at opsjonell infinitiv også finnes hos S2-innlærere. Alle informantene i spørreundersøkelsen, og enkelte av informantene i Husbys materiale og ASK veksler mellom å bruke finitt verb og infinitt verb, der det i målspråket skal være finitt.

Modningshypotesen ser ut til å gi en god forklaring på opsjonell infinitiv hos førstespråksinnlærere. Blant annet fordi bruken av [- tempus, -verbflytting] indikerer en bruk av bare den nederste delen av treet der verbet ikke har fått tempus ennå.

Førstespråksteorier vil ikke egne seg til å forklare andrespråksinnlæring fordi de naturlig nok ikke vil ta hensyn til en allerede internalisert grammatikk. Likevel gir hyppig bruk av infinitiv i startfasen hos andrespråksinnlærere, grunn til å tro at også andrespråksinnlærere starter med et redusert tre, slik modningshypotesen regner med hos førstespråksinnlærere. Det er fordi det er i en bar VP man finner verbet uten tempusbøyning.

5.4.1.1 Minimale trær

Teorien om minimale trær av Vainikka og Young Scholten (1996) er en teori som regner med en type modning av det syntaktiske treet hos andrespråksinnlærere også. Slik som i modningshypotesen, regner de med at det er tre grunnleggende utviklingstrinn som er de nivåene vi finner i en finitt setning: CP, TP og VP. Det vil med andre ord også i S2-innlærergrammatikken være et tidlig stadium der grammatikken ikke har funksjonelle projeksjoner ifølge denne teorien.

Forskjellen fra modningshypotesen er at den tidligere internaliserte grammatikken (S1-grammatikken) er tatt med i teorien som en kunnskap S2-innlæreren har ved innlæringen. Selv om S2-innlærere har grammatikkunnskap fra sitt morsmål, hevder Vainikka og Young-Scholten at denne kunnskapen bare er tilgjengelig i VP. Det er kun VP-en som blir overført fra morsmålet. De funksjonelle projeksjonene som er høyere oppe i treet, utvikles gjennom samspillet mellom UG og den språklige innputten slik som hos S1-innlæreren (Vainikka & Young-Scholten, 1996).

At S2-innlæreren kun har en VP i startfasen, virker i utgangspunktet som en god forklaring på opsjonell infinitiv hos S2-innlærere. Fordi verbet får tempus i TP, vil en verbform uten tempus kunne tolkes som at innlæreren ikke har en T-projeksjon ennå. Det er den samme ideen som ligger til grunn for modningshypotesen. Vainikka og Young-Scholten nevner også Wexler og opsjonell infinitiv i sin artikkel *Gradual development of L2 phrase structure*, og omtaler fenomenet hos andrespråksinnlærere. De forklarer opsjonell verbflytting hos S2-innlærere med at de ulike stadiene av grammatikken konkurrerer (1996, s. 13-14). Med det mener de at dersom innlæreren er i VP-stadiet, vil man likevel kunne se tegn på den etterfølgende fasen, som jeg har regnet med er TP-fasen. Opsjonalitet i verbflytting er altså et resultat av at VP-stadiet og TP-stadiet konkurrerer, og vi kan derfor noen ganger se konstruksjoner som har blitt produsert i en enslig VP, og andre ganger konstruksjoner der TP

også er med. Denne forklaringen skal kunne brukes på både S1- og S2-innlærere (Vainikka & Young-Scholten, 1996, s. 14).

5.4.2 OI arter seg ulikt hos S1-innlærere og S2-innlærere

Dataene mine viser egenskaper ved opsjonell infinitiv som man ikke ser hos S1-innlærere.

Mens S1-innlærere veksler mellom [+verbflytting, +tempus] og [-verbflytting, -tempus], er det uvanlig med konstruksjoner av typen [-verbflytting, -tempus] og både [+verbflytting, -tempus] (spørreundersøkelse og ASK) og [-verbflytting, +tempus] (Husby og ASK) er vanlige. Dette forstyrrer minimale trær-hypotesens bilde av et redusert tre som startpunkt og tanken om konkurrerende VP- og TP-grammatikker.

Fordi konstruksjonen [-verbflytting, -tempus] er uvanlig, vil jeg se på om S2-innlærere har et fullt tre likevel med teorien *Full Transfer/full Access* som utgangspunkt. Deretter vil jeg se på produksjonen av [-tempus, +verbflytting] og [+tempus, - verbflytting] og se på hvordan minimale trær og *Failed Functional Features Hypothesis* kan forklare forekomsten av disse konstruksjonene ved opsjonell infinitiv hos S2-innlærere.

5.4.2.1 [-tempus, -verbflytting] er uvanlig i S2-dataene

Generelt er noe av grunnelementene i teorien om minimale trær at S1- og S2-innlæring skjer på en svært lik måte. Når da det vanligste avviket hos førstespråksinnlærere: [-verbflytting, -tempus], er svært uvanlig i mine andrespråksdata, utfordrer dette i seg selv teorien. Dessuten er det nettopp denne forekomsten av [-verbflytting, -tempus] som er den klareste grunnen til å tro at innlærere begynner med et redusert tre med kun VP, i og med at den ikke innebærer verket flytting eller tempus, som er forbundet med projeksjoner over VP. Det er [-verbflytting, -tempus] man vil forvente dersom innlæreren kun har et tre bestående av verbprojeksjonen.

Minimale trær vil ikke forkastes av denne grunn, men det vil være interessant å se på en annen teori. Teorien om *Full Transfer/Full Access* har et helt annet syn på starttilstanden enn det minimale trær har. FT/FA regner med at det syntaktiske treet hos S2-innlæreren har alle projeksjoner fra start fordi det fulle treet blir overført fra S1. Jeg vil nå se på FT/FA-hypotesen og hvordan den kan forklare mine funn.

5.4.2.1.1 Et fullstendig tre likevel?

Teorien til Schwartz og Sprouse, kalt *Full Transfer/Full Access*, hevder at starttilstanden for S2-innlærere er de grammatiske representasjonene bestemt av S1. Den *fullstendige* S1-grammatikken blir altså overført, derav *full transfer*. Det skiller seg fra Vainikka og Young-Scholten's minimale trær, der de funksjonelle projeksjonene ikke blir overført, altså bare

delvis transfer. Schwartz og Sprouse hevdet videre at S2-innlæreren omstiller parametere ettersom de får innputt fra S2 som tilsier at S1 og S2 har ulike parameterinnstillinger. Her har innlærer full tilgang til både leksikalske og funksjonelle kategorier som er relevant for konstruksjonen av den nye mentale grammatikken. Dette impliserer full aksess til UG.

At [-verbflytting, -tempus] nesten ikke forekommer i mine data av S2-innlærere, markerer først et skille mellom OI hos S1-innlærere og OI hos S2-innlærere. Mangelen på denne konstruksjonen kan bety at S2-innlærere ikke begynner med et redusert tre, slik jeg har regnet med at S1-innlærere gjør, da [-verbflytting, -tempus]-konstruksjonen er det tydeligste tegnet på en bar VP. Konstruksjoner som har [+verbflytting] og/eller [+tempus] forutsetter nemlig at funksjonelle projeksjoner er til stede. Da kan man stille spørsmål om S2-innlærerne heller har et fullt syntaktisk tre slik *Full transfer/Full Access*-teorien regner med.

Antagelsen om at S2-innlæreren har et fullstendig tre, får problemer med en gang. Det er fordi forekomsten av manglende tempus i det hele tatt ikke er forventet. Tempus finnes i noen grad i alle språk (Eide, 2015, s. 189). Trekket blir ikke tildelt verbet på samme måte i de ulike språkene, for eksempel regner vi med at verbet i norsk blir tildelt tempus ved at verbet *flytter* opp til TP, men i engelsk vil (leksikalske) verb bli tildelt tempus via *styring* fra TP/IP (Hawkins, 2001, s.51; Åfarli, 2015a, s 115). Men det som gjelder for begge språk, er at tempus markeres på verbet, og at det abstrakte tempustrekket er i TP/IP.

FT/FA regner med at funksjonelle egenskaper også blir overført fra S1, og da inkludert tempustrekket (Hawkins, 2001, s. 71-72). Som sagt regner den med at innlærer starter med en S1-grammatikk som rekonstrueres ettersom de får innputt fra S2 som grammatikken ikke kan generere. Det man da ikke vil forvente med FT/FA-teorien, er at innlæreren på et stadium ikke tilordner verbet tempus i det hele tatt. Hvis både S1 har et tempuselement og S2 har markert tempus, vil verken starttilstanden eller innputt fra S2 føre til bruk av infinitte former.

Man vil med andre ord ikke forvente et OI-stadium i det hele tatt, og det har jeg som sagt funnet i mine data. Først og fremst i konstruksjoner med [+verbflytting, -tempus] som er vanlig hos informantene i spørreundersøkelsen. Slike infinitte former i finitte kontekster vil man heller ikke forvente dersom S2-innlæreren starter med et fullstendig tre og at grammatikken kun påvirkes av den internaliserte S1-strukturen og S2-innputt. Når både S1 har spesifisert TP, og innputten er verb med tempus, gir ikke teorien (alene) en god forklaring på forekomsten av [-tempus] der verbet skal være finitt.

Det ser foreløpig ut til at minimale trær-hypotesen gir den beste forklaringen på mine data. Tilstedeværelsen av [-tempus] indikerer at andrespråkssyntaksen ikke er fullt utviklet, på en eller annen måte. Videre vil jeg se på hvordan minimale trær-hypotesen kan

forklare et annet funn: nemlig at [-tempus, +verbflytting] og [+tempus, - verbflytting] er vanlig i S2-dataene. Jeg vil også se på teorien FFFH som regner med at S2-innlærers starttilstand er et fullt tre, men at treet har enkelte defekter i de funksjonelle projeksjonene på grunn av manglende tilgang til deler av UG.

5.4.3 [-tempus, +verbflytting] og [+tempus, - verbflytting] er vanlig i S2-dataene mine [+tempus, -verbflytting] er vanlig i datamaterialet fra ASK og Husby. [-tempus, +verbflytting] er vanlig i spørreundersøkelsen. Disse to konstruksjonene er ikke vanlige hos førstespråksinnlærere. Først vil jeg se på hvordan hypotesen om minimale trær vil kunne forklare disse dataene og så se på hvordan *Failed Functional Features* kan forklare dem.

5.4.3.1 Minimale trær

Først vil jeg gå tilbake til teorien om minimale trær. Vi så at teorien ble noe svekket av at konstruksjonen [-verbflytting, -tempus] var uvanlig i andrespråksdata. Nå vil jeg se på hvordan den kan forklare forekomsten av [-tempus, +verbflytting] og [+tempus, - verbflytting].

Opsjonalitet forklares som sagt i hypotesen om minimale trær med at VP-stadiet og TP-stadiet konkurrerer. Vi kan derfor noen ganger se konstruksjoner som har blitt produsert i en enslig VP, og andre ganger konstruksjoner der TP også er med.

I spørreundersøkelsen er det vanligste avviket at verbet har flyttet, men ikke fått tempus. Denne konstruksjonen ser ikke ut til å høre til verken VP-stadiet eller TP-stadiet. Det at det er konkurrerende grammatikker kan derfor forklare hvorfor det er opsjonalitet, men ikke hvorfor det ser ut til at det er en opsjonalitet i tempusmarkering, som ikke er forbundet med verbflytting slik som i S1-innlæring. Mine resultater viser at det kan skje en flytting uten at verbet får tempusmorfologi.

Noe som kanskje kan gi en forklaring på disse produksjonene av [+verbflytting, -tempus], er Vainikka og Young-Scholten's beskrivelse av at de funksjonelle projeksjonene først projiserer uten å være spesifisert for målspråket (1996, s. 22). De kaller den uspesifiserte TP-en for FP. Tempusprojeksjonen er til stede, men tempustrekket er ikke spesifisert, og det kan føre til manglende bruk av tempus. I følge disse fasene vil da en S2-innlærere produserer setninger slik som dette i denne rekkefølgen:

1. Jeg ikke ha (VP-fase)
2. Jeg ikke ha og Jeg ha ikke (VP og TP konkurrerer, TP er underspesifisert)
3. Jeg ha ikke (FP-fase/TP er underspesifisert)
4. Jeg har ikke (TP-fase der TP er spesifisert)

Her finner vi igjen konstruksjonen [-tempus, +verbflytting] (punkt 2 og 3). I mitt datamateriale er også [-verbflytting, +tempus] vanlig, og dette ser ikke ut til å uten videre kunne forklares ved hjelp av dette mønsteret.

Vainikka og Young-Scholten ser at syntaktiske posisjoner følger med syntaktiske element. De ser på dette som en indikasjon på at projeksjonen assosiert til dette elementet vokser frem: "(...) when we observe that emergence of functional elements co-occurs with the acquisition of new syntactic positions, this is an indication that functional projections associated with these elements are emerging." (1996, s. 25). Både [-tempus, +verbflytting] og [+tempus, - verbflytting] er eksempler på at de syntaktiske elementene *ikke* medfølger de assosierte syntaktiske posisjonene, og dette gis det ikke en forklaring på. Det er dette som er det mest typiske i mitt materiale.

Minimale trær gir dermed ikke en god forklaring på at både [+verbflytting, -tempus] og [-verbflytting, +tempus] er vanlig i S2-dataene. Dette gjør det naturlig å gå tilbake til en antagelse om at det syntaktiske treet ikke er ufullstendig i starten. Som sagt skulle man ikke med FT/FA forvente bruk av infinitiv der det er tempus i målspråket. En annen hypotese som regner med at S2-innlærere starter med et fullt tre, er *Failed Functional Features Hypothesis*. Den skiller seg fra FT/FA ved å hevde at enkelte trekk i de funksjonelle projeksjonene ikke kan tilegnes ved S2-innlæring.

5.4.3.2 FFFH

Det finnes en rekke hypoteser som handler om at S2-innlæreres mellomspråksgrammatikk på en eller annen måte er svekket fordi andrespråksinnlæreren ikke har full tilgang til UG (Ionin, 2013, s. 515). *Failed Functional Features Hypothesis* er en av disse hypotesene. Den går ut på at voksne andrespråksinnlærere ikke er i stand til å tilegne seg enkelte trekk dersom de ikke allerede er en del av S1-grammatikken deres (Hawkins og Chan, 1997). Det er altså enkelte deler av UG som er utilgjengelig, mens andre deler er fullstendig tilgjengelige (Hawkins & Chan, 1997, s. 188). Trekkene som er utilgjengelige, er noen av de assosiert med funksjonelle kategorier.

I følge *Failed Functional Features Hypothesis* utgjør altså ikke bare L1-grammatikken S2-innlæreren mentale representasjon i utgangspunktet, men også senere. Denne begrensingen til S1s verdier for funksjonelle projeksjoner vil være permanent uansett hvor mye innputt innlæreren får fra S2. Feil i morfologien er tegn på dypere problemer som stammer fra den syntaktiske strukturen. De avvikene vi finner i resultatene, vil innenfor denne teorien forklares ved at andrespråksbrukeren har en annen mental representasjon av språkets syntaks enn det morsmålsbrukere har.

Hvis S2-innlæreren bruker andre operasjoner enn det han "egentlig skal", vil det være naturlig å forvente at produksjon er noe ustabil ved at den underliggende forskjellen i den mentale grammatikken viser seg i enkelte tilfeller. Noe som er påfallende i andrespråksdataene mine, er opsjonalitet. Innlæreren godtar flere ulike konstruksjoner både med tanke på tempusmorfologi på verbet, og plasseringen av det. Det ser altså ut til at systemet deres er svært ustabil.

Her vil jeg vende tilbake til studien som ble diskutert i teorikapittelet, av kinesiske andrespråksinnlærere. Hawkins og Chan mener at de kinesiske innlærerne har en feiltolkning av generering av restriktive relativsetninger. Dette viser innlærerne ved at de har avvik som de ikke ville hatt dersom deres mentale representasjon var målspråklik. Studien viser, ifølge Hawkins og Chan, at de kinesiske innlærerne ikke bruker de samme mentale operasjonene som en engelskspråklig ville gjort i produksjonene av relativsetninger. Hv-setningene blir ikke generert på samme måte hos engelskspråklige og de kinesiske innlærerne.

Dersom S2-innlæreren benytter seg av S1-trekk og -operasjoner for å få et resultat som ligner på S2-grammatikken, vil vi forvente at S2-innlæreren får en målspråklignende, men ikke –lik, produksjon.

Det vi likevel vil forvente, hvis Hawkins og Chan sitt forslag stemmer, er at det er en viss systematikk i produksjonene til S2-innlærerne. Trolig vil produksjonene være målspråklige i enkelte tilfeller, mens i andre tilfeller vil den avvikende underliggende grammatikken "avsløres". De sier også selv i sin artikkel at S2-grammatikken divergerer fra målspråkbrukerens på en *systematisk* måte (Hawkins & Chan, 1997, s. 188). Et avvikende underliggende system vil gi avvikende produksjon, men det er ikke noen åpenbar grunn til at dette systemet skal være såpass ustabil som mine resultater skulle tilsi. For eksempel har en og samme informant fra Sri Lanka disse tre variantene i sin tekst:

- a. Likevel barnebarna og besteforeldrene har mye slektskap [...].
- b. I hvert fall de foretrekke å være hjemme bedre enn sykehus [...]
- c. Heldigvis, spise jeg bare det.

Konstruksjon a viser [-verbflytting, +tempus], b viser [-verbflytting, -tempus] og c viser [+verbflytting, -tempus]. Det er ikke noen åpenbar grunn til at disse setningene skal være ulikt behandlet i informantens grammatiske system. Alle er deklorative hovedsetninger med et tematisert SA. Hvis S2-innlæreren hadde brukt uriktige operasjoner, hadde vi forventet avvik fra målspråket, men likevel *det samme avviket* i disse tre setningene.

5.4.4 Oppsummering så langt og generelle innvendinger

Nå har jeg gått gjennom de funnene jeg har valgt å trekke frem fra mine resultater fra S2-innlærere: tilstedeværelse av opsjonell infinitiv, få tilfeller av [-verbflytting, -tempus] og mange tilfeller av [+verbflytting, -tempus] og [-verbflytting, +tempus]. Verken Minimale trær, FT/FA eller FFFH ser ut til å forklare alle disse funnene fra S2-innlærere.

Minimale trær vil det være naturlig å se på ved forekomsten av opsjonell infinitiv. Teorien ligner på modningshypotesen som gir en god forklaring på opsjonell infinitiv hos S1-innlærere. Noen av funnene mine kan forklares ved konkurrerende grammatikker og en TP som er uspesifisert i starten.

Generelt er noe av grunnelementene i teorien om minimale trær at S1- og S2-innlæring skjer på en svært lik måte i de funksjonelle projeksjonene: "(...)these learners then acquire a head-initial underspecified functional projection, in much the same fashion as children learning German as an L1 do." (1996, s. 24). Hvis tilegningen av den funksjonelle tempusprojeksjonen er så lik som de regner med, er det vanskelig å se hvorfor produksjonen er så ulik. Mine resultater viser blant annet at det mest vanlige avviket hos S1-innlærere, nesten er ikke-eksisterende hos andrespråksinformantene, noe som tyder på at dette forløpet ikke er likt.

Åfarli (2015a, s. 123) tilbakeviser Vainikka og Young-Scholten's hypotese da man kan finne evidens på at det finnes transfer i kategorier som ligger over VP hos S2-innlærere. Vi regner dermed med at andrespråksinnlærere har et fullstendig syntaktisk tre når de lærer seg et andrespråk og at dette treet er overført fra morsmålet. En slik tanke er i pakt med full transfer-teorier. FFFH og FT/FA som regner med at S2-innlæreren starter med et fullt syntaktisk tre, vil derfor være mer sannsynlige.

Hvis man da regner med at S2-innlæreren har fulle strukturer slik FT/FA gjør, vil det være problemer med å forklare forekomsten av infinitiv i det hele tatt. Når grammatikken til S2-innlæreren kun bestemmes av S1-grammatikken og innputt fra S2, er det ikke forventet at S2-innlæreren skal produsere infinitivsformer der det skal være finite former.

FFFH regner med fullstendige strukturer med CP+TP+VP, men med noen feil eller mangler på enkelte av de funksjonelle projeksjonene. Teorien kan forklare noen aspekter ved dataene mine på den måten at feil i strukturen vil kunne gi feil og varierende konstruksjoner. Det som er problematisk med teorien, er at det må gjøres en del antagelser som det ikke er lett å se motivet for. Det er ikke klart hvorfor det bare er enkelte deler av UG som blir utilgjengelig ved S2-innlæring for eksempel. Og hva er den teoretiske eller empiriske begrunnelsen for å hevde at dette avviket i andrespråksinnlæreren's mentale grammatikk vil

være permanent? Hypotesen ser ut til å si at mellomspråksgrammatikk alltid vil ha variabilitet i verbplassering. Da vil det oppstå problemer med å forklare hvorfor andrespråksinnlæreren blir bedre i sitt S2. Vi forventer nemlig ut ifra denne hypotesen at produksjonen aldri blir bedre.

5.4.5 Missing Surface Inflection

I Vainikka og Young-Scholten's teorier blir mangel på tempusmorfologi assosiert med en manglende og/eller ikke ferdig utviklet tempusprojeksjon på et tidlig stadium. I FFFH blir det samme tilegnet mangelfullt tempustrekk i projeksjonen. Lardiere (1998) foreslår i stedet med *Missing Surface Inflection*, at S2-innlærere har kunnskap om de funksjonelle projeksjonene, og at deres trekk er på plass selv om ikke (deler av) produksjonen skulle tilsi det. Problemet ligger heller i realiseringen av morfologien på overflaten (Lardiere, 1998).

5.4.5.1 Mine funn i nytt lys

Hvis syntaks og morfologi er ulike moduler innenfor den språklige evnen, kan det være på grensesnittet mellom disse to modulene at problemet ligger hos en andrespråksinnlærer (Lardiere, 2000). Det syntaktiske trekket er til stede, men den morfologiske realiseringen av dette trekket er avvikende. Tanken om at avvikene i S2-morfologi ikke skyldes mangelfull syntaktisk representasjon, men heller på overføringen mellom syntaks og morfologi, har mye å si for tolkningen av andrespråksdataene mine. Det gjør at kompetansen til S2-innlæreren kan være likere målspråkbrukerens enn det kan virke som på produksjonen.

Dersom det er i anvendelsen av riktig morfem at problemet oppstår, trenger ikke forekomsten av [-tempus] verken bety at verbet ikke har flyttet til tempusprojeksjonen, eller at tempusprojeksjonen har mangler. Da vil det første funnet jeg presenterte i dette kapitlet, at S2-innlærere har opsjonell infinitiv, forklares ved at overføringen mellom syntaks og morfologi er ustabil.

Hvis det ikke er syntaksen som er avvikende hos S2-innlærere, vil man generelt forvente at innlærerne plasserer verbet riktig syntaktisk, men enkelte ganger har manglende morfologi. Dermed vil det være forventet at konstruksjoner med [-verbflytting, -tempus] er uvanlige. Når syntaksen er fullstendig, vil vi forvente at verbet står på målspråklik plass i setningen.

En manglende bøyning på overflaten vil også kunne forklare det vanligste avviket i spørreundersøkelsen, [+verbflytting, -tempus] godt. Det er nemlig akkurat en slik produksjon vi vil forvente hvis den syntaktiske representasjonen er målspråklik, men uttrykkningen av morfemet ikke er det. Hvis informantene fra spørreundersøkelsen har tilegnet seg

tempustrekket, er det forventet at de flytter verbet til T for å tilordne tempus (Åfarli & Eide, 2003). Samtidig vil man forvente ustabil bøyingsmorfologi til tross for at verbet har flyttet hit, dersom det er en defekt på tverrsnittet mellom syntaksen og morfologien. Derfor er verb som er plassert slik som i målspråket, men noen ganger med manglende bøyingsmorfem, forventet.

Denne nye vinklingen på datamaterialet vil styrke FT/FA- hypotesen. Det ser ut til at det fulle treet og kategoriene er til stede. Hvis vi tar utgangspunkt i Lardieres teori er det som er utfordrede for S2-innlæreren, å uttrykke disse kategoriene morfologisk.

Produksjonen som er mest vanligst i Ask og Husbys materiale, [-verbflytting, +tempus], vil jeg komme tilbake til i kapittel 5.4.6 under. Først vil jeg se om jeg kan finne andre elementer i datamaterialet mitt som kan styrke forklaringen gitt av *Missing Surface Inflection*.

5.4.5.2 Lardieres tre tester for finitthetstrekk

Lardiere studerte en voksen informant med kinesisk som førstespråk. Denne informanten viste lav forekomst av tempusbøyning til tross for at hun da hadde bodd i USA i 19 år (2000, s. 117). Lardiere prøvde å finne andre potensielle kilder til støtte for at tempustrekket finnes hos den kinesiske informanten til tross for at det ikke vises i bøyingsmorfologien hennes. Hun ser etter om tre ulike element som er assosiert med finitt tempus, er til stede og fullt ut spesifiserte: nominativ kasus på pronominalt subjekt, ordrekkefølge og forekomster av andre elementer som er assosiert med TP og CP (Lardiere, 2000, s. 118). For å finne ytterligere støtte for MSI, vil jeg se om jeg kan finne de tre elementene Lardiere fant hos sin informant, i mine data.

I kapittel 2.2.1 så vi at man regner med at nominativ kasus tildeles subjektet av et finitttrekk i TP. Kasus-markert pronomer indikerer derfor at TP er til stede. I min spørreundersøkelse er det bare i oppgave 3 informanten skal skrive inn et subjekt i setningen. Bruken av kasus på pronomer er fullstendig målspråksslik i denne oppgaven. Også konstruksjoner med infinitiv i Husbys materiale og andrespråkskorpuset har målspråksslik bruk av kasus (se vedlegg 4 og 5). Dette indikerer at finittkategorien er til stede til tross for at ikke alle setningene har tempusbøyning på verbet.

Man regner med at tilstedeværelse av CP også forutsetter at projeksjoner lenger ned i treet, som for eksempel TP, finnes i syntaksen. Under er eksempler fra Husbys materiale og andrespråkskorpuset. Setning a - c viser tematisering, d viser bruk av relativsetning og e viser hv-spørsmål. Alle eksemplene impliserer tilstedeværelsen av CP.

- a. Etter dette **ha** man ikke noe offentlig ansvar. (student fra Ghana)

- b. Deretter **invitere** jeg vennen min [...]. ((annen) student fra Ghana)
- c. Når vi **flytte** fra hjemlandet til annet land, kan det være lett å miste noen vaner og tradisjoner hvis vi ikke **ta** vare på det. (ASK, 614473)
- d. Alle som bor der **kjøre** sykkel eller moped. (ASK, 198961)
- e. Hvor mye **koste** det til Husleie? (ASK, 763316)

Legg også merke til at c) er en ganske avansert setning der S2-innlæreren viser målspråkslik bruk av +/-tempus i deler av setningen: "kan det være lett å miste noen vaner og tradisjoner", men likevel ikke har tempus på to andre verb som skal være finitte.

Så til konstruksjoner med SA. Konstruksjoner med [-verbflytting, -tempus] er uvanlig i alle mine undersøkelser. I spørreundersøkelsen er [+verbflytting, -tempus] det mest vanlige avviket. I andrespråskkorpuset står infinitivsformer stort sett riktig syntaktisk (se vedlegg 6). I tillegg er de fleste konstruksjonene til informantene helt målspråkslike, dvs. har både verbflytting og tempusmorfologi. Alle disse resultatene viser at manglende tempus ikke er assosiert med feil syntaktisk plassering.

På grunn av tilstedeværelse av disse tre elementene i mine data: utviklet CP, nominativ kasus på subjektet og verbflytting forbi SA, ser det ut til at det er informantene har T-projeksjon og har tempustrekk i denne, til tross for at det ikke vises på verbets morfologi i alle tilfeller. Der FFFH og minimale trær tar manglende morfologi til inntekt for at den assosierte syntaktiske kunnskapen er henholdsvis feiltolket eller ikke er fullt utviklet, skiller MSI mellom morfologi og syntaks og sier at man ikke automatisk kan si noe om syntaksen på bakgrunn av den uttrykte morfologien.

Så kan man stille seg spørsmålet om hvorfor kausmorfologien er såpass målspråkslik. Defekten på tverrsnittet mellom morfonologi og syntaks bør gjelde her også. Forklaringen kan være at det er mye færre kasusformer enn det er varianter av finitte verbformer. Det er naturlig å tenke seg at det er lettere å lære seg et begrenset antall kasusformer enn alle bøyninger av en åpen ordklasse med både sterke og svake former og ulike bøyingsklasser.

5.4.6 Mulige skjær i sjøen

Enkelte aspekter ved resultatene mine har enda ikke blitt diskutert. Resultatene fra de tre datakildene mine har noen ulikheter. Dette gjelder konstruksjonen [+verbflytting, -tempus] som er vanlig i spørreundersøkelsen, men ikke i Husbys materiale og andrespråskkorpuset, og [-verbflytting, +tempus] som var vanlige i både Husbys tekstsamling og i norsk andrespråskkorpuset, men uvanlige i spørreundersøkelsen.

Den sistnevnte konstruksjonen ser heller ikke ut til å kunne forklares av MSI ved første øyekast. Generelt vil man, dersom man regner MSI som rimelig, forvente at plasseringen er målspråkslik og morfologien er avvikende. [-verbflytting, +tempus] representerer målspråkslik morfologi, men avvikende syntaks.

Disse ulikhetene i datamateriale vil jeg se nærmere på i det følgende.

5.4.6.1 [-verbflytting, +tempus] er vanlig i ASK og Husby

Konstruksjoner med [-verbflytting, +tempus] trenger ikke å bety at det er en mangelfull syntaks. Til tross for at vi nå regner med at andrespråksinnlæreren har en full struktur fra start, er det ikke dermed sagt at strukturen er "riktig", som vil si lik målspråkets, fra begynnelsen. Som vi har sett, regner de fleste teorier med transfer fra morsmålet. Produksjon av typen [-verbflytting, +tempus] kan da like gjerne være et brudd på V2-regelen. Når verbet har tempus, men ikke har flyttet forbi SA er det naturlig å tenke at det har flyttet til T og fått tempus, men ikke har flyttet til C for å oppfylle V2-regelen vi har i norsk. Dette ser man kanskje enda tydeligere når det også er tematisering i setningen. Her er noen eksempler fra Husbys materiale:

- a. I byen alle slektninger ikke bor sammen [...] (student fra Pakistan)
- b. I hjemlandet mitt vi har ikke hus for gamle mennesker (student fra Pakistan)
- c. I hjemlandet mitt, vi har også gjem for de gamle (student fra Sri Lanka)

I disse eksemplene ser man den syntaksen og morfologien man ville forvente dersom verbet har flyttet til T, men ikke til C. Brudd på V2-regelen er en svært vanlig feil også hos avanserte S2-innlærere (Hawkins, 2001, s. 20). Jeg vil derfor konkludere med at dette avviket hos Husby og ASK ikke svekker MSI, men er et resultat av at innlærerne ikke har tilegnet seg V2-trekket på dette stadiet.

5.4.6.2 Informantene i spørreundersøkelsen har få tilfeller av [-verbflytting, +tempus]

Først er det viktig å minne om at informantene i spørreundersøkelsen er på et lavere språklig nivå enn informantene i Husbys materiale og i ASK. Informantene i spørreundersøkelsen hadde gått på norskkurs i tre måneder, mens informantene i ASK har gått på norskkurs i opp til fem måneder. I Husbys materiale er det ikke oppgitt. Man kan også uavhengig av dette tydelig se forskjellen på nivået i materialet. De to siste tekstsamlingene består av sammenhengende tekster med et ganske avansert ordforråd, mens informantene til spørreskjema har problemer med å oversette enkle setninger fra engelsk til norsk. Dette til tross for at de fleste har oppgitt at de er "advanced" eller "fluent" i engelsk.

At det mest vanlige avviket i spørreundersøkelsen, [+verbflytting, -tempus], er uvanlig i både ASK og Husbys materiale, er derfor å forvente. Et høyere språknivå vil gjøre at informantene generelt har færre verb i infinitiv der det skulle vært tempusbøyd, og dermed også færre tilfeller av [+verbflytting, -tempus].

Det som da er overraskende, er at informantene i spørreundersøkelsen har få tilfeller av konstruksjonen [-verbflytting, +tempus]. Her ser det ut til at informantene på et lavere nivå er bedre på V2-reglen enn informantene i tekstsamlingene, som er på et høyere nivå. Også dette har en forklaring. Hele 15 av 22 informanter har nemlig tysk som morsmål. Tysk har, slik som norsk, verbet på andre plass i deklorative hovedsetninger (Hawkins, 2001, s.19; Åfarli, 2015a, s. 98). Informantene i Husbys materiale derimot, er fra Afrika og Asia (se vedlegg 4). V2-kravet er ikke vanlig i språk utenfor Europa og V2-kravet gjelder ikke i engelsk (bortsett fra i avgrensede tilfeller) (Åfarli, 2015b, s. 82). Det er derfor ikke rart at informantene med V2 i morsmålet, lærer seg dette trekket tidlig. Fordi V2 er forbundet med CP, viser også denne observasjonen at S2-innlærere overfører hele S1-strukturen, i motsetning til det minimale trær sier, og i tråd med slik FT/FA beskriver.

6 Avslutning

Opsjonell infinitiv har blitt forsket mye på i førstespråk. Jeg har valgt å bruke modningshypotesen som en forklaring på OI hos førstespråksinnlærere gjennom oppgaven. Det er ikke konsensus om hva opsjonell infinitiv er uttrykk for, og det finnes andre hypoteser som forklarer OI spesielt og førstespråksinnlæring generelt. Det er likevel enighet om at OI er strukturelt definert hos førstespråksinnlærere.

På overflaten kan det se ut til at andrespråksinnlærere har det samme fenomenet. Også de veksler mellom finite og infinite verb, der det i målspråket skal være finite verb. Når vi finner et sammenfall av fenomener hos S1-innlærere og S2-innlærere, er det naturlig å stille spørsmål om det har en felles underliggende årsak. Dersom det ikke har det, blir neste spørsmål hva som er den underliggende årsaken til opsjonell infinitiv hos S2-innlærere.

For å finne svar på om opsjonell infinitiv er uttrykk for det samme hos S1- og S2-innlærere, har jeg samlet inn data fra spørreundersøkelse, korpussøk og en trykt tekstsamling. I datamaterialet har jeg sett på konteksten til finite og infinite former hos S2-innlærere.

Jeg har funnet at OI arter seg svært ulikt hos S1- og S2-innlærere, og dette er dermed grunn til å anta at OI ikke er uttrykk for den samme underliggende prosessen hos S1- og S2-innlærere. Variabiliteten i tempusmorfologi tar ikke samme form hos S1- og S2-innlærere. I S1-innlæring er det nemlig en sterk sammenheng mellom morfologi og syntaks, og i S2-innlæring er det det ikke. Jeg har på grunnlag av dette konkludert med at OI hos førstespråksinnlærere og andrespråksinnlærere ikke er uttrykk for samme fenomen.

I neste omgang blir da spørsmålet hva opsjonell infinitiv faktisk *er* uttrykk for hos S2-innlærere. For å prøve å finne forklaring på OI hos S2-innlærere, har jeg brukt teoriene minimale trær, *Failed Functional Features* og *Full Transfer/Full Access*.

Jeg har argumentert for at ingen av teoriene fullt ut kunne forklare mine data.

Missing Surface Inflection argumenterer for en dissosiasjon mellom overflatemorfologi og abstrakt syntaks der fravær av overflatemorfologi ikke impliserer fravær av den assosierte syntaktiske representasjonen. MSI står dermed i kontrast til minimale trær og FFFH og representerer et syn på at de funksjonelle kategoriene ikke er svekket eller manglende. Denne teorien ser ut til å kunne forklare de fleste aspektene ved dataene mine.

Fordi morfologien er varierende uavhengig av hvilke syntaktisk posisjon verbet er i, konkluderer jeg med at de morfologiske avviket er knyttet til nettopp morfologi og at manglende affiks eller varierende bruk av affiks ikke nødvendigvis indikerer mangel på

kunnskap om det syntaktiske trekket. Dette vil bidra til å styrke FT/FA-teorien i og med at strukturen ikke ser ut til å være svekket, og at dermed andrespråksinnlæreren har full tilgang til UG.

Det er rimelig å anta at forklaringskraften til en teori på et bestemt fenomen hos andrespråksinnlærere, vil styrke teoriens forklaring av andrespråksteorier generelt. *Missing Surface Inflection* gir en god forklaring på opsjonell infinitiv hos S2-innlærere ifølge mine data og analyser. Da er det rimelig å anta at dette styrker hypotesen generelt innenfor andrespråksforskning.

7 Referanser

- Borer, H. & Wexler, K. (1987). The Maturation of Syntax. I Thomas Roeper & Edwin Williams (Red.), *Parameter Setting* (s. 123-172). Dordrecht: Reidel.
- Clahsen, H. & Penke, M. (1992): The acquisition of agreement morphology and its syntactic consequences: new evidence on German child language from the Simone-corpus. I Meisel, J.M. (Red.), *The acquisition of verb placement* (s. 181–223). Dordrecht: Kluwer.
- Cook, V. J. & Newson, M. (2007). *Chomsky's Universal Grammar* (3. utgave) Malden, USA: Blackwell Publishing
- Déprez, V. & Pierce, A. (1993). Negation and Functional Projections in Early Grammar. *Linguistic Inquiry*, 24(1), 25-67. <http://www.jstor.org/stable/4178801>
- Eide, K. M. (2015) Tilegnelse av verbale kategorier. I K. M. Eide (Red.), *Norsk andrespråkssyntaks* (s. 135-196). Oslo: Novus forlag.
- Eide, K. M. & Busterud, G. (2015) Kompetanse og performanse: kunnskap og produksjon. I K. M. Eide (Red.): *Norsk andrespråkssyntaks* (s. 19-58). Oslo: Novus forlag.
- Ferdinand, A. (1996) *The development of Functional Categories*. Dordrecht: Holland Academic Graphics
- Faarlund, J. T, Lie, S. & Vannebo, K. I. (1997). *Norsk referansegrammatikk*. Trondheim: Universitetsforlaget
- Guasti, M. T. (2002). *Language acquisition: The growth of grammar*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Hawkins, R. (2005). Revisiting wh-movement: The availability of an uninterpretable [wh] feature in interlanguage grammars. I L. Dekdyspotter et al. (Red.) *Proceedings of the 7th Generative Approaches to Second Language Acquisition Conference (GASLA 2004)*. (124-137). Somerville, MA: Cascadilla.
- Hawkins, R. (2006). *Second Language Syntax*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Hawkins, R. & Chan, C. Y. (1997). The Partial Availability of Universal Grammar in Second Language Acquisition: The 'Failed Functional Features Hypothesis'. *Second Language Research*, 13(3), 187–226. doi: 10.1191/026765897671476153
- Herschensohn, J. & Young-Scholten, M. (2013). *The Cambridge Handbook of Second Language Acquisition*. New York: Cambridge University Press.
- Holmberg, A., & Platzack, C. (1995). *The role of inflection in Scandinavian syntax (Oxford studies in comparative syntax)*. New York: Oxford University Press
- Ionin, T. (2013) Morphosyntax. I J. Herschensohn & M. Young-Scholten (Red.) *The Cambridge Handbook of Second Language Acquisition* (s. 505 - 528). New York: Cambridge University Press.
- Johannessen, J. B. (2003). Innsamling av språklige data: informanter, introspeksjon og korpus. I J. B. Johannessen (red.), *På språkjakt : problemer og utfordringer i språkvitenskapelig datainnsamling*. Oslo: Unipub Forlag.
- Johansen, H. (2011) *Norsk andrespråkskorpus kurshefte* [brosjyre]. Hentet 13.5.2018 fra <https://www.uib.no/filearchive/ask-kurshefte.pdf>
- Lardiere, D. (1998) "Dissociating syntax from morphology in a divergent L2 end-state grammar. *Second Language Research*, 14(4), 359-375. <http://www.jstor.org/stable/43104573>
- Lardiere, D. (2000). Mapping Features to Form in Second Language Acquisition. I J. Archibald (Red.) *Second Language Acquisition and Linguistic Theory* (s. 102-129) Oxford: Blackwell Publishers.

- Levelt, W. J. M. (1972). Some psychological aspects of linguistic theory. *Linguistische Berichte*, 17, (s. 18-30).
- Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (u.å) *Enhet for voksenopplæring, Trondheim*. Hentet 11.5.2018 fra <http://nafo.hioa.no/voksenopplaering/nettverk/fokusvirksomheter/evo-trondheim/>
- NTNU (u.å.) *NFUT0101 - Norsk for utlendinger, trinn 1*. Lastet ned 11.5.2018 fra <https://www.ntnu.no/studier/emner/NFUT0101#tab=omEmnet>.
- Pierce, A. (1992). *Language Acquisition and Syntactic Theory : A Comparative Analysis of French and English Child Grammars* Dordrecht, Nederland: Kluwer Academic Publishers
- Pollock, J.-Y. (1989). Verb Movement, Universal Grammar, and the Structure of IP. *Linguistic Inquiry*, 20(3), 365-424.
- Radford, A. (1990). *Syntactic Theory and the Acquisition of English Syntax*. Oxford: Basil Blackwell.
- Rizzi, L. (1997) The Fine Structure of the Left Periphery. I L. Haegeman (Red.) *Elements of Grammar: A Handbook of Generative Syntax* (s. 281-337). Dordrecht, Nederland: Kluwer Academic Publishers
- Rizzi, L. (2000). *Comparative Syntax and Language Acquisition*. London: Routledge Leading Linguists
- Schwartz, B. D. & Sprouse, R. A. (1996) L2 cognitive states and the Full Transfer/Full Access model. *Second Language Research*, 12(1), 40-72.
- Universitetet i Bergen (2012a). *Kodebok for ASK*. Hentet 11.5.2018 fra <http://clarino.uib.no/ask/page?page-id=ask-codebook>
- Universitetet i Bergen (2012b) *Arbeidsprosess, muligheter, begrensninger*. Hentet 11.5.2018 fra <http://clarino.uib.no/ask/page?page-id=Arbeidsprosess>
- Vainikka, A. & Young-Scholten, M. (1996) Gradual development of L2 phrase structure. *Second Language Research*, 12(1), 7-39.
- Verrips, M & Weissenborn, J. (1992) Routes to verb Placement in Early German and French: The Independence of Finiteness and Agreement. I J. M. Meisel (Red.) *The Acquisition of Verb Placement Functional Categories and V2 Phenomena in Language Acquisition*, Dordrecht, Nederland: Kluwer Academic Publishers
- Wexler, K. (1994). Optional infinitives, head movement and the economy of derivations. I Lightfoot, D. & Hornstein, N. (Red.) *Verb Movement* (s. 305-350). New York: Cambridge University Press.
- Åfarli, T. A. (2000). *Grammatikk - kultur eller natur?*. Oslo: Samlaget.
- Åfarli, T. A. (2015a) UG-basert andrespråksteori og leddstillingsvariasjon. I K. M. Eide (red.): *Norsk andrespråkssyntaks* (s. 95-134). Oslo: Novus forlag
- Åfarli, T. A. (2015b) UG-basert andrespråksteori og syntaktisk struktur. I K. M. Eide (red.): *Norsk andrespråkssyntaks* (s. 60-94). Oslo: Novus forlag
- Åfarli, T. A. & Eide, K. M. (2003). *Norsk generativ syntaks*. Oslo: Novus forlag

VEDLEGG 1 – Samtykkeskjema

Consent Form

My name is Marianne Hage Os, and I am a master student at The Department of Language and Literature at NTNU. For my master thesis, I am doing research on grammar of adults learning Norwegian as a second language. The purpose of the research is to better understand how adults learn a second language, and how second language learning differs from how children learn their first language.

In the survey you will be asked to judge the grammaticality of sentences, to fill in missing words, and to translate sentences from English to Norwegian. All responses are treated confidentially, and the survey will be used for research purposes only. Your name is not being included in the form.

Participation in this survey is voluntary. If you do not wish to answer some of the questions included, you may skip them and move on to the next question.

If you have any questions, please contact me on maros@stud.ntnu.no

I consent to be a participant in this study:

_____

date	place	signature
------	-------	-----------

VEDLEGG 2 - Spørreskjema

Age: _____

Gender: _____

Your native language: _____

Write down other languages you know and how well you know the languages
(beginner/intermediate/advanced/fluent): _____

_____

_____

For how long have you lived in Norway? _____

Do you use Norwegian outside of Norwegian classes? Please explain: _____

_____

_____

Would you have used these sentences in Norwegian?

	Yes	Maybe	No
Berit ta norskkurs på Dragvoll.			
En mann drar på ferie.			
Huset være stort.			
Jeg ha bursdag i dag.			
Siri ler av læreren.			
Katter dør av sjokolade.			
Broren min si stopp.			

VEDLEGG 2 - Spørreskjema

Complete the sentences by placing the words from the boxes. Only choose one word from each box.

Jeg _____ blomster på vei til Dragvoll.

se
ser

ofte

Mannen _____ i morgen.

ikke

dør
dø

Jeg _____ tid på mandager.

ha
har

aldri

Jeg _____ for sent til skolen.

alltid

komme
kommer

Jeg _____ fine klær.

har
ha

bare

Jeg _____ til Trondheim.

fly
flyr

ofte

VEDLEGG 2 - Spørreskjema

Write these sentences in Norwegian:

I don't live in England. _____

I always take the bus. _____

Peter never laughs. _____

My friend often goes to Paris. _____

I never walk to school. _____

VEDLEGG 3 – Resultater, spørreskjema

Oppgave 1

	Yes	Maybe	No
Berit ta norskkurs på Dragvoll.	9	3	6
En mann drar på ferie.	5	6	7
Huset være stort.	3	5	10
Jeg ha bursdag i dag.	11	3	4
Siri ler av læreren.	0	6	11
Katter dør av sjokolade.	1	7	9
Broren min si stopp.	1	5	12

- Tabellen viser antall besvarelser i hver rute
- To av skjemaene er tatt ut fordi det kun var krysset av for "no"
- Enkelte av informantene besvarte ikke alle setningene, derfor er ikke summen i hver rad lik

Oppgave 2

S1	+ verbflytting +tempus	+verbflytting -tempus	-verbflytting -tempus	-verbflytting +tempus
Slovakisk	100			
Slovakisk	100			
Tysk	83,33	16,67		
Tysk	100			
Tysk	50	50		
Tysk	33,33	66,67		
Tysk	83,33			16,67
Tysk	100			
Catalansk/spansk	100			
Tysk	83,33	16,67		
Tysk	100			
Kinesisk	100			
Galisisk/spansk	100			
Tysk	100			
Tysk	83,33	16,67		
Nederlandsk	83,33	16,67		
Tysk	66,67			
Tysk	83,33	16,67		
Tysk	100			
Estisk	100			
Tysk	100			
Tysk	100			

- Tabeller viser prosentandel
- 16,67 % tilsvarer én besvarelse
- Der summen ikke er 100%, har informantene enten ikke svart eller har avvik som ikke kan analyseres i denne tabellen

VEDLEGG 3 – Resultater, spørreskjema

Oppgave 3

S1	+ verbflytting +tempus	+verbflytting -tempus	-verbflytting -tempus	-verbflytting +tempus
Slovakisk	60			
Slovakisk	80			
Tysk	20			
Tysk	40	20		
Tysk	20			
Tysk	20	60		
Tysk	40	20		
Tysk	60			
Catalansk/spansk	40			
Tysk	20			
Tysk	20			
Kinesisk				
Galisisk/spansk	80			
Tysk	40	40		
Tysk			40	20
Nederlandsk	20			20
Tysk	20	20		
Tysk	80			
Tysk	20	20		
Estisk	20	40		
Tysk	40			
Tysk	40	20		

- Tabeller viser prosentandel
- 20 % tilsvarer én besvarelse
- Der summen ikke er 100%, har informantene enten ikke svart eller har avvik som ikke kan analyseres i denne tabellen

VEDLEGG 4 – Resultater, Husby

Land	+verbflytting - tempus	-verbflytting - tempus	-verbflytting +tempus	+ verbflytting +tempus
1. Bangladesh			1	15
2. Ghana	1	1		6
3. Ghana	1	1	9	21
4. Etiopia				10
5. Kina			1	10
6. Pakistan			1	3
7. Ghana	1		1	4
8. Kina			1	10
9. Kina			2	8
10. Nigeria				12
11. Pakistan		1	7	6
12. Ghana				9
13. Sri Lanka			1	15
14. Ghana			2	9
15. Eritrea			1	11
16. Sri Lanka				11
17. Kina	1			11
18. Kina			1	13
Sum	4	3	28	184

De avvikende konstruksjonene funnet i Husbys materiale:

- tall og land bak setningen viser til tabellen på forrige side

[+verbflytting, -tempus]

Gamle menneskene gjøre ikke veldig tung yrke (2. Ghana)
Etter dette ha man ikke noe offentlig ansvar (3. Ghana)
Læreren min røyke ikke (7. Ghana)
Jeg ble alltid trøtt når jeg kommer hjem. (?) (9. Kina)

[-verbflytting, -tempus]

De alltid sette verdensrekord i sove (2. Ghana)
De også besøke meg på Moholt svært ofte. (??) (3. Ghana)
Jeg også sende e-mail til lande hjem. (11. Pakistan)

[-verbflytting, +tempus]

Når jeg, kommer ofte ser jeg at romkameratene mine drikker øl. (1. Bangladesh)
De virkelig forstår demokrati og det er frihet her (3. Ghana)
Vi endelig rakk til Moholt klokka halv to. (3. Ghana)
Min venn også kom inn da, så vi gikk ut sammen. (3. Ghana)
De også gav meg mange råd [...] (3. Ghana)
Jeg gikk til senga klokka ti over tolv og endelig sov klokka halv ett. (3. Ghana)
De fleste mennesker altså ser eldre ut med utseende seg enn det faktisk året deres. (3. Ghana)
De derfor vet ingenting om fremtidsplaner. (3. Ghana)
De fleste derfor dør før sytti år. (3. Ghana)
Mange mennesker også kom seinere. (3. Ghana)
Noen gamle venner ofte kommer til det samme stedet [...] (5. Kina)
De gamle også har sammenlignet livet [...] (6. Pakistan)
Jeg nesten alltid spiller fotball i helgene. (7. Ghana)
Jeg av og til går til sentrum med vennen min [...] (8. Kina)
Om helgen, jeg ofte kjøper mat, [...] (9. Kina)
[...] og jeg ofte tenker på Kina og lengter hjem. (9. Kina)
I byen alle slektninger ikke bor sammen [...] (11. Pakistan)
Hun ikke liker å bo med andre sønner [...] (11. Pakistan)
Mi farmor ikke liker røyking så noen Personer kommer å besøker henne aldri røykte foran henne. (11. Pakistan)
I hjemlandet mitt vi har ikke hus for gamle mennesker (11. Pakistan)
[...] Men vi ikke glemte de menneskene som har ikke barn (11. Pakistan)
Jeg aldri glemte når alle studenter reiste til Pakistan [...] (11. Pakistan)
[...] men jeg ikke liker å røyke, derfor jeg åpen vinduet. (11. Pakistan)
I hjemlandet mitt, vi har også gjem for de gamle (obs) (13. Sri Lanka)
Men engangimellom også vil vi sykler sammen til Dragvoll og komme tilbake. (14. Ghana)
[...] enten de ikke har timer eller de ikke liker utenlands studentene. (14. Ghana)
I kveld nesten alltid bruker jeg å se på TV [...] (obs! Ikke flyttet SU heller) (15. Eritrea)
Det alltid regner her. (18. Kina)

VEDLEGG 5 – Resultater, ASK, "MCA"

```
#
# KWIC Concordance.
# Format: tab-separated, UTF-8. Corpus engine: Corpuscle, Uni Computing, Bergen
#
# Corpus: (ASK)
# Query: [<sic> & desc = "MCA"] \<> \\ <del> :: months = "00-05" & language != "norsk"
# Matches: 110
# Excluded: 0
# Execution time: 1.189306 sec. (1.088454 CPU sec.)
#
```

left-context

match right-context

og derfor er det en selvfølge at folk bruker nett en del. Jeg
? Det kan helt sikkert minske forurensning i lufta, men folk
g dermed gir oss nødvendig oksygen. Jeg bor i @sted fylke og
. Å ta vare på seg selv vil er å sørge for et langt liv, men
hvor de jobber. Mye er avhengig av ledige arbeidsplasser det
, selvfølgelig. Når regelen er at folk må være stille, må de
gheter også, f.eks. de kan ta en del av barsel permisjon. Vi
ituasjoner mann vil bruker forskjellige transportmidler men
t og vi levde i Paradis. Skal man bo i et evig Paradis? Skal
ke uten høyere betydning at man møter smerte. Kjenn det, men
and gjør hva de to personene gjorde i diktet " Et møte ". Vi
for dem som skal bosette seg i USA. USA er mitt hjemland og
ktisk er bygd av innvandrere fra hele verden. Likevel har
siden det er ikke så mange som kan engelsk der nedde. Viktig
g ofte på TV. Enig i det. Men for meg alle de problemene bør
t til utdanningsnivået. Fold Folk med høyt utdanningsnivå le
re sin økonomiske politikken i forhold til dette området. Da
ed å bo og etterspørselen etter mindre leiligheter i sentrum
ner drive elitesport, det skulle bare mangle!) Kanskje barna
ikt av stor lønn etterpå. Ungene realiserer for seint at det
at det er mange personer som er i den samme situasjonen. De
eventyrer for å tjene skikkelig penger. Problemet er, at man
Det krever for mye tid og det betyr mye mer penger. Det som
Nå begynner de å lese frivillig selv. Jeg for min del syns,
SA. Det er ikke illegale invandre eller kriminalitet. Det er
om forandringer som kunne ble gjort enn å gjennomføre disse.
e av ordningen får et barn å se oftere sin far. Mens det kan
enne på barn når de har bare noen få " barneår " igjen. Folk
n være tøy, klær, penger, gode skoler osv.. Det viktigste er
vne mellomrom som tilater lite rom for misbruk. Utfordringer
net i barnehagen og betale bare litt for de første. Vi kunne
fonen. Ofte sitter de i en kafé eller seriøs restaurant men
jer ofte at ungdommer prioriterer dem med mobiltelefoner. De
ge kjærest eller noen fra familien og snakke litt. Noen folk
skap samtidig. Først og fremst må vi ikke glemme hvem vi er og
kontrakt for å betale det han/hun bruker hver måned. Man kan
menneskes liv er redet siden de får hjelp i god tid. Man kan
oren til Elin å kommunisere med andre mennesker. Dette likte
vil bli flere og flere som for seg et donatorskort. Men jeg
gene som mora mi sang for meg før jeg skulle sovne. Jeg skal
skellig når jeg snakker norsk. Jeg blir mer stille og seriøs.
fordi for noe slik folk ofte har forskjellige meninger. Folk
Det finnes fremdeles diktaturer i verden og i slike land får
er så fløte når de lærer samfunnsfag og språk. Derfor kunne

<sic> også tror at netthandel kommer til å bli mer og mer populær
<sic> ikke tenke r på det. Det er veldig fint å bo på landsbyga f
<sic> ofte kjører gjennom byen @sted. Byen ble kalt for " den sti
<sic> også er det en slags sikring et godt liv. Det er mye letter
<sic> ikke er lett å skaffe seg en jobb, særlig hvis de ikke har
<sic> unngå også bruk av mobiltelefon. Å gjør sann er bare høffli
<sic> også vet at m i familien faren er like viktig som mor, derf
<sic> hvor som helst mann kan prøver å tenker ut på det de gjør
<sic> ikke en våge å gå ut av hagen, å se at bladene faller, at v
<sic> aldri la det ødelegge deg - det er et lys inni deg som må a
<sic> stort sett kjøper bøker om det landet og det er i min menin
<sic> faktisk er bygd av innvandrere fra hele verden. Likevel
<sic> amerikanere ikke vært så forstående til andre kulturer som
<sic> også er å ha et sted å bo, berkjente colombianer og tilgang
<sic> løses ikke bare på det sosiale, statlige nivået. Det gjelde
<sic> faktisk lever lengre. Dette viser at en kvalitativ bra utda
<sic> kanskje blir unge mennesker fristet for å komme tilbake fra
<sic> stadig øker. Av den grunn blir prisene høyere. Hvorfor ønsk
<sic> skulle ikke bli oppdraget med elitesport, både for helse og
<sic> er kanskje mye bedre for dem å velge en praktisk utdannelse
<sic> ofte kjenner ikke mange mennesker og er derfor åpne til å b
<sic> har to sider alltid. På den ene siden er det riktig nok å f
<sic> er også veldig bra, er at barna gjør seg kjent med bokstav
<sic> at det ikke er bra med å gjøre bøker til bestselgere. Da sk
<sic> det ikke i det hele tatt. Hovedproblem er tidsstilling ti
<sic> Sikkert er det mulig å samle flere små universiteter og pl
<sic> blir også negative følger for menn. Fordi menn er mer oppta
<sic> regningen ikke selv.) Hun svarte, at hvis jeg fastsetter ve
<sic> dietter ikke svaret. Nøkkelen er å ha en balansert livstil
<sic> menneskene ikke beundre hverandre for det de gjør og skaper
<sic> frukt ikke koster så mye som det gjør og ikke være behandle
<sic> Sikkert er det også en del, som vil gå ned med vekten, på g
<sic> ofte mener at skønlitteratur er jentete og kjedelig, og di
<sic> tydelig mangler arbeidskraft. Hvis vi ser på tiden i frem o
<sic> kanskje er fornøyd med støtte som de får fra staten. Jeg ve
<sic> kommet nemlig deri fra. Det var Walter Ulbricht, ja selvst
<sic> til og med smiler ikke. Mange (et godt eksempel er Jack Dee
<sic> også må begynne å regne med et langt liv rett fra starten.
<sic> imidlertid er kjærlighet. Barnet trenger å vite at det finn
<sic> vannligvis begynner å vise seg når barnet blir eldre. Kansk
<sic> " bruke " også de eldre mennesker litt mer i sånne steder s
<sic> aldri slår de telefonen av. For det første tenker jeg på at
<sic> ofte synes at det er kult å ha veldig god mobiltelefon og s
<sic> også trenger mobiltelefon på grunn av jobb, eller vanskelig
<sic> huske også om omgivelsen vår. Jeg synes at vi må også være
<sic> velge også størrelse på dem. I dag finnes det veldig små mo
<sic> sende også viktig informasjon rett til den som venter på de
<sic> Elin ikke og han ble skjalud. De som deltok i reisen gjorde
<sic> også tror at det er viktig å respektere de forskjellige meni
<sic> huske alltid de ordene som faren min sa om livet. Jeg skal
<sic> I midlertid snakker jeg spansk blir jeg mer slappavende og
<sic> ofte er ikke så interessert hvis det gjelder ikke direkte be
<sic> folk ikke si hva de vil. Noen gjør det allikevel og har der
<sic> lærerne ikke tvinge dem å lære hva de ikke liker seg og ikk

VEDLEGG 5 – Resultater, ASK, "MCA"

også nevne at her i Norge jobber de ganske mye og da bruker å komme seg inn i en annen kultur også. På grunn av språket tid fordi vi kunne ikke finne en tolk. og de nordmenn kan få hjelp hvis du trenger den mest. Men det å være venner med min gamle ting, gir jeg dem til en loppemarked. Jeg er eg er ikke sikkert, klarer jeg å bli far for noen. Jeg føler r en av de viktigste tingene man kan skaffe i livet. Man har ikke gøy hvis du forstår ingenting. Men familien min og jeg tats-eide traktor for å flytte all de møblene våres. Jeg tok at jeg trenger ikke å reise mer an femten minutter. Siden jeg e midt inn i stor byen, så offentlig transport kommunikasjon " Nyheter " Hva er nyheter? Nyheter er å viktig at de må snakke på mobilen sin akkurat nå? Jeg tror nne hva skjedd, fortalte hun at mobilen sin ringte, men hun et sesongkort fra F.C. @navn siden jeg var 10 år gammel. Men en gratis røyk, når de er i samme rom med en røyker. Betaler en @nasjonalitet, men likevel er forskjeller stor nok at jeg en mobiltelefon. Jeg har en mobiltelefon, men av og til spør d for å faller ned og bli våte, men det var spenende! Gutter vokser og trenger vi å ha kontakt med ny folk, selvfølgelig ig kunne å leve uten å vite hva skjer i verden,... Jeg ville bare i dette. Forskjellen er også i boligstandarten, selv om nger. Man bør ha en bil, et hus, en god jobb. Til meg er det enere er jeg en veldig stor fan av den. Hadde jeg visst det, ed naboene er vikte og godt ikke bare for vennskapet men det har en god jobb som @yrke. Men, man er aldri fornøyd med og re. Å ha flere fine butikker med mange og ulike produkter kan for barn å bo i en område med mye biltrafikk. Foreldrene må vinduene mine er mot gata ved biltrafikken. Hvor det jeg går her frisk luft. Det alt støv og som vi må trekke inn og det her skrevet litt om biltraffi biltrafikken, men det er ikke verden sitter minst en time foran TV-en, hver dag. Blant dem andet er laget av ved og det er ikke alltid så godt. Man kan er liten, lett, tøff og selvfølgelig veldig praktisk. Du kan til telefonkompaniet. Eller litt mer. Hvis du liker, du kan . Å ta vare på seg selv vil er å sørge for et langt liv, men nneskers rettigheter og kjønnsdiskriminering. Derfor kvinner ituasjoner mann vil bruker forskjellige transportmidler men vil bruker forskjellige transportmidler men hvor som helst bruker forskjellige transportmidler men hvor som helst mann øyere betydning at man møter smerte. Kjenn det, men aldri la t er ikke så mange som kan engelsk der nedde. Viktig også er av stor lønn etterpå. Ungene realiserer for seint at det er eventyrer for å tjene skikkelig penger. Problemet er, at man e av ordningen får et barn å se oftere sin far. Mens det kan ngen burde blitt bearbeides til de moderate. Og her nordmen vne mellomrom som tilater lite rom for misbruk. Utdroinger oren til Elin å kommunisere med andre mennesker. Dette likte skellig når jeg snakker norsk. Jeg blir mer stille og seriøs. mme seg inn i en annen kultur også. På grunn av språket også #NAMN?

eg trenger ikke å reise mer an femten minutter. Siden jeg har en gratis røyk, når de er i samme rom med en røyker. Betaler d for å faller ned og bli våte, men det var spenende! Gutter nne å leve uten å vite hva skjer i verden,... Jeg ville være enere er jeg en veldig stor fan av den. Hadde jeg visst det,

<sic> ikke de så mye tid på med å hjelpe barna. I den alder treng også, blir de isolert eller de skaffe seg venner fra sammen <sic> ikke kunne fransk og italiensk. Etter to ukker jobb sammen <sic> ikke kan være enesidig. Jeg synes at bakgrunn er hvis vi gi <sic> selv ikke en god selger for en loppemarked <sic> ikke meg nok alvorlig for det. Men, da begynner jeg å leke <sic> familie rundt seg alltid. Man er født til ei mor og en far, <sic> alltid spiser pølser og lomper hver fredag. Er det norsk ku <sic> med også en ball og de gamle skiene til faren min. Vi flytt <sic> har ingen bil er det nødvendig at offentlig transport er ti <sic> derfor er viktig for å komme til jobb eller hjem etter fest <sic> egentlig er fortellingen eller informasjonen som vi får om <sic> det ikke. Mobiltelefoner kan være positiv noen ganger. Hvis <sic> ikke kunne finne den så lettet hun etter den mens hun kjørt <sic> også besøkte vi mange bortekamper. Siden @år bor jeg i Norg <sic> røykerne ikke allerede nok til " ikke-røykerne ", med å f <sic> er ganske ofte ganske forundret! <sic> jeg meg også - hvorfor? Vi har en gutt. Han er 18 år gammel <sic> selvfølgelig hjalp oss med å hoppe! Opplevelsen var vedliket <sic> aldri slutter vi å treffe andre mennesker eller nye venner <sic> være kansje mer lykkelig hvis jeg ikke kunne vite f.e om kr <sic> også i dag er det lett å og se at det er s en stor forskjjel <sic> viktig også men det viktigst er noe andre. Min familie og m <sic> trodde jeg det ikke. I motsetning til dette, må jeg si at d <sic> også hjelper når man trenger å stole på noen. Jeg anbefaler <sic> alltid vil " skjempet " og konkurrere for å få noe bedre. I <sic> hjelpe også for å ha et trivelig sted å bo på. Så, du kan k <sic> være alltid engstelig. Barn kan ikke gå ut alene og leke. D <sic> alltid ser jeg masse biler på gatene. Men det er sikkert ik <sic> sikkert spiller enn viktig rolle for helse. Innbyggerne kan <sic> ikke er alt. V Hvis vanlige folk eller myndighetene ville g <sic> barn også. Noen ser på tv fordi ham/hun har ikke noe annet <sic> høre ofte hvert enkelt ord fra et annet rom og det er helt <sic> ha den alltid med deg og du kan bli ringt fra hvem som hels <sic> få også noen veldig tøffe ringetoner. (Bare betal litt elle <sic> også er det en slags sikring et godt liv. Det er mye letter <sic> ikke er så villige å prate om sine egne rettigheter. Hvis v <sic> hvor som helst mann kan prøver å tenker ut på det de gjør <sic> mann kan prøver å tenker ut på det de gjør. Hvis jeg hadd <sic> kan prøver å tenker ut på det de gjør. Hvis jeg hadd bo <sic> det ødelegge deg - det er et lys inni deg som må aldri sluk <sic> å ha et sted å bo, beskjente colombianer og tilgang til job <sic> kansjke mye bedre for dem å velge en praktisk utdannelse so <sic> har to sider alltid. På den ene siden er det riktig nok å f <sic> blir også negative følger for menn. Fordi menn er mer oppta <sic> allerede har nålt mye. Norske Staten tilbyr gratis norsk op <sic> vannligvis begynner å vise seg når barnet blir eldre. Kansk <sic> Elin ikke og han ble skjalu. De som deltok i reisen gjorde <sic> I midlertid snakker jeg spansk blir jeg mer slappvende og <sic> , blir de isolert eller de skaffe seg venner fra sammen nas <sic> også en ball og de gamle skiene til faren min. Vi flyttet i <sic> ingen bil er det nødvendig at offentlig transport er tilgje <sic> røykerne ikke allerede nok til " ikke-røykerne ", med å f <sic> selvfølgelig hjalp oss med å hoppe! Opplevelsen var vedliket <sic> kansje mer lykkelig hvis jeg ikke kunne vite f.e om kriger, <sic> trodde jeg det ikke. I motsetning til dette, må jeg si at d

Vedlegg viser treff *før* min eksklusjon. Blant disse 110 treffene er 63 ekskludert på grunn av:

- SA er plassert feil i en undersetning
- SA er plassert feil i forhold til noe annet enn det finitte verbet
- Det er uklart hva setningen betyr og derfor uklart om det er feilplassering
- Jeg er uenig i koderens retting og mener at det ikke nødvendigvis er feilplassert SA

VEDLEGG 6 – Resultater, ASK, "F"

```
#
# KWIC Concordance.
# Format: tab-separated, UTF-8. Corpus engine: Corpuscle, Uni Computing, Bergen
#
# Corpus: (ASK)
# Query:
# Matches: 155
# Excluded: 0
# Execution time: 0.0 sec. (0.0 CPU sec.)
#
# left-context match right-context
#
noen " ser dem. Se på dem som viktig; ansvarlig menneske som
<sic> gi oss det vi letter etter. Jeg husker fortsatt husker mitt fø
<sic> leve fritt ", ha sine egne meninger og bestemme selv om sitt liv
<sic> bestemme selv om sitt liv uten frykt å bli straffet for det. Personl
<sic> sitte hjemme, du må bare trykke på den riktigen knoppen. For firm
<sic> se på data hele tiden. Det kan også bli usosialt for våre samf
<sic> tenke på de små bedriften vil man se at de vil bli " spist opp " a
<sic> innse at katastrofen er til stedet. Her er likegyldigheten og red
<sic> gjelde valg av yrke eller forhold til andre mennesker. De synes at
<sic> skape det. Men det viktigste etter min mening er at menn og kvinn
<sic> spesialisere seg og blir kunnskapsrike i arbeide sitt de kan miste jobbe
<sic> respektere visse normer og regler. Kanskje er det rett vei til å gå?
<sic> ta lengre tid å helbrede, ofte mister folk matlysten, og begyn
<sic> stresser andere personer når noen har se på mobiltelefonen hele tide
<sic> gi gode kommunikasjonsmuligheter. Ulempen Men ulempen kommer r
<sic> komme ? Ingen. Over hele verden er forurensing et stor problem e m
<sic> kjøre sykkel eller moped. Det er stor forskjell fra sted til sted
<sic> ville bety for familieleivet. I Tyskland, mitt hjemland, foregår o
<sic> bety noe til folk fra det stedet vi besøker. Det Den beste måten
<sic> jobbe uten fra hjemmet og de får ikke nok tid eller energi å pass
<sic> studere vil de begynne å jobbe med en gang for å pratere hva de h
<sic> vaske klær i India og en fiskemarket i Afrika. Plutselig realisere
<sic> strekke sin hand ut for å hilse på noen nå man er i Japan! I Tyskla
<sic> tjene mest penger på. Men hvorfor blir den ene bok en bestselger
<sic> møtes hverandre. Jeg vet ikke hvis dikteren Peter R. Holm lever i
<sic> løpe og løpe, rundt og rundt. Omgivelse deres er is, atmosfer er
<sic> løpe , rundt og rundt. Omgivelse deres er is, atmosfer er iskald,
<sic> miste vennskap i vanlig livet. Idrettsmenn er ofte isolert og kje
<sic> treffe en riktig venn. Selvfølgelig blir man kjent med folk og sna
<sic> begynne å jobbe? Nei, jeg tror ikke det. Hva var grunnen til at kv
<sic> føle at det går ut over helsen vår og blir henvist av legen til
<sic> surfe vi på Internetet og chater med ukjente mennesker. I tillegg
<sic> trenge ved å unngå inntak av for mye sukker og fett. Andre skritt
<sic> trenge at det kommer til å skje alle de fantastiske forandringer s
<sic> vente å bytte jobb. Som invandrer føler jeg meg tryggest med part
<sic> frykte seg av, det viktigste er rett og slett at man få folk til å
<sic> benytte både innvandrere og politikere. De er rett og slett ikke fo
<sic> kritisere viktige kulturen er det nest viktig st e å ha gjensidige to
<sic> kjenne en skatt til staten som pensjonistene får. Dette virket når
<sic> betale oss tidlig, og leve mange år på statens penger. I tillegg har
<sic> pensjonere mange år på statens penger. I tillegg har samfunnet blit mye
<sic> leve seg overflødig når de er bare femti år gammel, man lese sta
<sic> føle stadig vekk at det er vanskelig å fa jobb hvis man er over
<sic> lese mer positive ting av forbruk av mobil telefon.
<sic> bli brukt på rett måte. Fordi Mennesker er for andre mennesker
<sic> eksistere , men det er ikke så mange som er klare til å donere sine or
<sic> donere mine organer når jeg dør. Jeg tror at hvis jeg har hatt et
<sic> oppføre seg, behandler situasjoner og løser problemer. Årsaken til
<sic> oppføre meg litt forskjellig når jeg snakker norsk. Jeg blir mer sti
<sic> være i forhold til hjemlandet sitt. De som trenger litt eventyr.
<sic> integrere snart er det lettere til å bygge opp et nytt liv og skal no
<sic> avgjøre saken, men hvis myndighetene vedtar noen gang at private se
<sic> skape stor respekt og lojalitet. En arrogant leder vil i motsetni
<sic> velge sin måte å leve på...
<sic> ha jobb å ta mer utdanning for å behøde jobben eller få bedre
<sic> flytte fra hjemlandet til annet land, kan det være lett å miste no
<sic> tenke på før å reise ut; fra land. Jeg syns de er bra vi falles n
<sic> være til å jobber på fly, also man trenger å vite om servering e
<sic> gi rolighet. Rolighet er veldig viktig for et trivelig sted å
<sic> huske meg også at mennesker hadde mye mer tid. I butikken snakke
<sic> gjøre sin beste Vi kan ikke bli perfekte foreldre for vi er bare
<sic> lukte mennesker. Jeg ble gode venner med den ulv og, vi delte vår
<sic> trene ofte i en sportklub. For ca. 10 år siden fått vi en ny medl
<sic> prøve barna å hvile på variende måte. De kan drikke eller bruke
<sic> gi til barna våre vi skal få tilbake. Vi må være litt streng m
<sic> vokse opp i en familie med problemer kommer til å ha problemer ogs
<sic> lære også barna dette. De blir mere åpen og ser hvor verdifull d
<sic> gå hjem.
```

VEDLEGG 6 – Resultater, ASK, "F"

st om er to svært forskjellige ting! Jeg tror man kunne ikke å flytta til @sted. Jeg bor nå på @navn asylmottok. Men, jeg n of skogen etter regn. Gatene skal bli brukt bare av de som o.s.v. Andre ting mann må tenke seg om er økonomi. Hvor mye llige typer. De som er unge å går på skole eller universitet or å gjør et sted trivelig å bo på må dette sted har noe som er ferdig det kommer på kr 3200 ". " Hva so mya, tak ". Eva tore. Jeg er tilbake om ti minute. " Stres, stres stres man ri tid til å gjøre ting utten å bli forsturet. Mobiltelefoner et av den media og teknologi som er tilhenglig for alle. Jeg a og teknolegi som er tilhenglig for alle. Jeg foreslå at vi englig for alle. Jeg foreslå at vi ta en pose og les en bok, fjelle. Nytte tiddn me fammilien og lever godt, så ikke vi nder. Derfor må vil jeg anbefalle at vi må høre på nyhetene, vil jeg anbefalle at vi må høre på nyhetene, lese aviser og helt fra begynnelsen fordi de også lærer disse verdier som de overnevnte særlig å være behjelpelig til eldre menneskr. som og slett vanskelig å finne et sted hvor det det er ingen som telefon. Det er så irriterene å høre på den grusom lyden som høre på den grusom lyden som skrike ut av telephonen mens du er brå at det er endelig uløslig å snakke på telefon mens du free set " til en mobiltelefon, da kan du kjøre bil mens du en mobiltelefon, da kan du kjøre bil mens du snakke fordi du er som er vellykket i å formidde informasjon er de som bare amboer min. Så, vi er nå her i Norge for nesten et år, og vi lden så det blir litt vanskelig å delta i treningen siden de 19 00 og jeg kommer hjem klokka 20 00. Men jeg håper at jeg siale kontakter for meg her i Norge. Og hvem vet... hvis jeg er sin drømmeprinsess som han pleier å si. Barna og barnebarn ker det og der hvor de liker oss. Samtidig reiser vi rund og identitet. Og de ble enig om å bli kjent som bønder. Dermed ra ditt hjemland. For eksempel femte desember, er den dag vi med andre kulturer og måter å leve av d andre mennesker. Man Hver gang jeg kommer ut fra kino ser jeg at første ting folk også være dyrt fordi du må betale ganske mye penger hvis du t modernste, man kan sende bilder eller man går på internet, kan sende bilder eller man går på internet, høre musik eller hverandre på grun av jobb eller familie. De er viktig at man å bli nervøs og stressende... Kanskje var det ikke så dårlig n,... Jeg ville være kanskje mer lykkelig hvis jeg ikke kunne ge for eksempel rød, gull, og so videre og hvordan fargene " ed hverandre det var fascinert. 3. eksempel overstr.) Når du r fascinert. 3. eksempel overstr.) Når du kjøre til @sted da Jeg synes at konkurransen er veldig viktig i ens livet. Man vor er ikke lett å finne beste reglene. Jeg synes at mediene ne lille aparatene har blitt en veldig viktig del av det jeg øyking skal kan slutes i framtid. Vi skal ha en frisk luft, nner med sporder hver dag. Helse er viktigste. Hvordan spør pise mer frukter og grønnsaker, de er sunne også. Mange folk Vi kan leve koselige, glede med familier uten noen vonde og lide av sykdom. De som røyker eller de som spiser usunn mat, ttes med TV. Blant annet er barna veldig ofte alene hjemme å hvor dårlig det er å bo i et område med mye trafikk. De bare ørst og fremst er viktig å gjøre. Gjennom aviser og fjernsyn n det er ikke sånn. Vi trives i vår gruppe, og for det meste med store bokstaver i forskjellige farger. En fin mulighet å rmasjon og oppdragsse som kan brukes til barna til 7 år. De se som kan brukes til barna til 7 år. De lære mue av det. De l i barnehage, grunnskol, gymnaset, universitet ogs. Barna? si at gode barnprogram er viktig til framtiden. Alt hva barn el uke til helsedansen. De synes det er veldig koselig og de av en sentral del for innbygges daglige miljø. Vårt miljø det blir forklart hva det handler om denne gangen og etterpå ene stå nesten alltid på en fjell og man kan gå på tur eller er litt kjedelig og fantasiløs. han er alene, kanskje ensom, r " arbeidsgiveren å ta tilbake permisjonen. Det ville aldri er i @sted med midnatt sol. Når ferdig med å drikke kafe vi jeg til forskjellige steder alltid alle folka at har truffet man vaske klær i India og en fiskemarket i Afrika. Plutselig er " levende ". Jeg tror det er budskapet i diktet, at bøker en er så populære, dem med humoriske sanger og mennesker som ke om å få adoptere barn. Alder til barn som skal adopteres, året. Mannen min er i den samme situasjonen og derfor vi må ker et selskap av venner en n mobiltelefonen, og de vil ikke må også være flinke til å motivere mennesker, for menneskene rna hjelper med husarbeide. Selv om det må ikke være lov det uk lenge nok til å vite hva de kan gjøre med hjerne, og noen a en pose og les en bok, gå ta en tur i skogen eller fjelle. iv. Nar det gjelder voksne sa kan dette varigere veldig. Du

<sic> kjenne
<sic> drømme
<sic> bo
<sic> koste
<sic> trenge
<sic> passe
<sic> ta
<sic> få
<sic> ha
<sic> foreslå
<sic> ta
<sic> gå
<sic> bli
<sic> lese
<sic> se
<sic> vokse
<sic> trenge
<sic> snakke
<sic> skrike
<sic> sitte
<sic> kjøre
<sic> snakke
<sic> slippe
<sic> forklare
<sic> snakke
<sic> trene
<sic> få
<sic> trene
<sic> besøke
<sic> besøke
<sic> undervurdere
<sic> feire
<sic> lære
<sic> gjøre
<sic> ringe
<sic> høre
<sic> spille
<sic> finne
<sic> kunne
<sic> vite
<sic> leke
<sic> kjøre
<sic> kjøre
<sic> konkurrere
<sic> spille
<sic> gjøre
<sic> håpe
<sic> gjøre
<sic> spise
<sic> lide
<sic> drikke
<sic> sitte
<sic> kjøre
<sic> få
<sic> fortsette
<sic> senke
<sic> lære
<sic> lære
<sic> lære
<sic> oppdage
<sic> like
<sic> bestå
<sic> få
<sic> slapp
<sic> løpe
<sic> skje
<sic> hilse
<sic> være
<sic> realisere
<sic> gi
<sic> gjøre
<sic> varjere
<sic> være
<sic> behandle
<sic> prokudere
<sic> skje
<sic> foreslå
<sic> Nytte
<sic> få

seg med noe kultur hvis han eller hun er en utlener. Sel forstatt om flytting. Denne, gangen, håper jeg, til en ege der, ingen gjennom-traffik. Da er det mulig for ungene til det til husleie? Strøm? Forsikring? Mat? Hvis huset eller l litt mer. Mann kan tenke seg om hva slags kafé eller Resa til alle alders smak. Mann må prøve å balansere det som er ikke mobilen hun er sikket oppdat me g noe på jobben. Beep aldri tid til å gjøre ting utten å bli forsturet. Mobiltelef foranderet hvor samfunet så mya i de siste ti årene. Dett at vi ta en pose og les en bok, gå ta en tur i skogen eller en pose og les en bok, gå ta en tur i skogen eller fjelle. ta en tur i skogen eller fjelle. Nytte tiddn me fammilien gamle og spørre os selv hva ha sked me mitt live. aviser og se på fjernsyn for å komme i gang med de daglige på fjernsyn for å komme i gang med de daglige hendelser. Barn trenger mye kjærlighet, oppmerksomhet og tid. De vil help med mat, går på tur, selskap. og at de ikke føler seg på telefon. Det er så irriterene å høre på den grusom lyden ut av telephonen mens du sitte på cafe eller hvor som helst på cafe eller hvor som helst. Det er helt elendig at alle m bil. Det er fremdeles mangen som gjør det, men det er forbu fordi du slippe å holde telefonen. Mobiltelefoner har vært å holde telefonen. Mobiltelefoner har vært mer og mer popul fakta og får oss til å tenke på dem selv, synes jeg. mye om hva vi skal gjøre etterp. Vi må søker en annen jobb klokka 19 00 og jeg kommer hjem klokka 20 00. Men jeg håper en annet jobb etter jul slik at jeg kan spille fotball. Da hard, blir jeg kanskje en topspiller i eliteserien en dag. oss ofte og det er veldig gøy og koselig. Vi pleier å reise forskjellige steder. Vi har flaks, ofte går det mye dårlige nordmenn seg selv. Det er min mening. Kanskje det trenger l sinterklaasfeest (Sinterklaasfeest) Sinterklaasfeest er en d mye om livet på den måte. Uavhengighet. Sikker er man allt er å kontrollere kontrolere hvis de har meldinger på mobile mye med dem. Mange elever, som kanskje er 11 år gammel, har musik eller spille. Det gir mange tilbudere hvor man får ikke . Det gir mange tilbudere hvor man får ikke seg forplikte og på noe aktivitet da for man mulighet til bli kjent med de a å leve uten å vite hva skjer i verden... Jeg ville være ka f.e om kriger, terrorister og alt ondskap som er på jorden. " med hverandre det var fascinert. 3. eksempel overstr.) Nå til @sted da kjøre du på @sted og @sted mellom landbruk, sj du på @sted og @sted mellom landbruk, sjøer, skog og landsb på en måtte hele sitt liv. Det kan være på skolen i arbeid, stor role i et system. og økonomisk standard at vi kan bygg hver dag. Mulighetene er nesten uendelig. Du finner dem i m vil røyking er en av mange ting om sunnhet og helse. Utenfo e vi for å bli frisk? det er det nødvendigst spørsmålet for ofte hamburger og mat på gatekjøkkenet og de drikker coca-co av sykdom. De som røyker eller de som spiser usunn mat, dri mye vinn det kan føre til dårligere helse. Det koster mye klistrende foran fjernsyn, det vil si foran andre " mamma " gjennom disse områdene. Myndighetene må se på dette probleme de t så mange forskjellige informasjonen at de ble helt for de som er for gammel til vår gruppe på en eller ett annet m farts grensen er å sette opp fartshumper. Da blir bilsjåføre mue av det. De lære blant andre om årstidene. Våren med ung blant andre om årstidene. Våren med unge d lamma på bondegå også mue av barnets adferd på barn tv.. De kan ait om vaner i barndommen spiller en store roll er senere. Så vi voksne å danse med oss. Det er derfor vi gjør det, for å gi dem en av både offentlige og private veier som møtes i en nok så u barna høre det samme igjen men på et annet språk. Det finns av litt. Om vinteren bruker de hyttene for å gå på skitur o rundt den ovale banen av is. De utøvende er avhengig av stø i @sted. Jeg synes at det er veldig flott at folk her er så hverandre å gå hjem. snille og interessant mennesker, det skjedde på flyen eller man hvor stor vår verden er og hvor mye vi er oppdat av vå deg bare en begrenset inntrykk av hva du kann oppleve i et mye mer bråk enn jeg noen gang har sett at en nordmann gjør fra land til land. Men i de fleste landene alder er fra tre veldig avhengig av hverandre og venner våre istedenfor. Jeg mobiltelefonen som noe annet enn bare en telefon. mer og bedre når de er motivert. Å ha en stor godt nettverk . Barna som vokse opp i en familie med probleme kommer til å at man får problemer med langtidsbruk. Det kan også oppstå tiddn me fammilien og lever godt, så ikke vi bli gamle og menneskr både god og vondt. Verden ville være et bedre sted

VEDLEGG 6 – Resultater, ASK, "F"

g vil gjerne være av nytte til noen ting en organisasjon som å gå til kamper fra F.C. @navn men jeg har en parabol så jeg har vi en datter som er gift og jobber i en @arbeidssted. De år når du kann kjøpe røyk Jeg tror at hvor jeg kommer fra de ig mye her i Landet på grun av kampen. Jeg Liker også gå å , og det er for tyske for eksempel helt utrolig at plutselig a eller blir for kjedelige med dem, fordi da barna ikke skal nge d lamma på bondegård og unge ander (stor) ve. Bønder som vtrees som blir grunne igjen også videre. Om sommeren at enn

<sic> sette
<sic> følge
<sic> forvente
<sic> gjøre
<sic> Dancer
<sic> slutte
<sic> lytte
<sic> begynne
<sic> begynne

seg inn for noen ting positivt Og jeg vil ha gøy. Også vil med på t.v. Likevel er det best å sitte på tribunen. I @ste det første. Den har vi 1 son til, han studerer i @sted og h en bra job å vise folk med reklame på tv eller magasin at r derfor går jeg minst To ganger i måned Til byen Sammen mine skog og begynne et sten-landskap med litt vegetasjon. Også på dem foreldrenes synspunkter i hele tatt. En personlighet å pløye og sa, lavtreer som blir grunne igjen også videre. å reise og feriere. Om (tidlig) høsten at bonden begynner å

Dette viser treff *etter* min eksklusjon. Treffene som har blitt ekskludert, er de der det ikke er feil morfosyntaktisk kategori på det første verbet i verbrekken.

Sammendrag

Tidlige grammatiske systemer, både hos førstespråksinnlærere og andrespråksinnlærere, ser ut til å godta opsjonell infinitiv. Opsjonell infinitiv er betegnelsen på et stadium der språkinnlærere veksler mellom å bruke finitt og infinitiv verb der det i målspråket skal være finitt. Opsjonell infinitiv har først og fremst blitt undersøkt hos førstespråksinnlærere. I denne masteroppgaven har jeg sett på opsjonell infinitiv hos andrespråksinnlærere. Spørsmålet jeg stiller er om opsjonell infinitiv er uttrykk for den samme mentale strukturen hos førstespråksinnlærere og andrespråksinnlærere. Datamaterialet jeg har hentet inn fra egenutformet spørreundersøkelse, korpussøk i andrespråkskorpuset ASK og søk i trykte andrespråkstekster samlet inn av Olaf Anders Husby. Førstespråksinnlærere plasserer infinitiv verb bak setningsadverbialet og finitt verb foran setningsadverbialet. På grunn av dette ser det ut til at opsjonell infinitiv er strukturelt definert. I mine andrespråksdata finner jeg ikke den samme systematikken. Finitte verb forekommer både foran og bak setningsadverbial, og infinitive verb forekommer for det meste foran setningsadverbial, og enkelte ganger forekommer infinitiv verb bak setningsadverbial. Jeg har sett på andrespråksproduksjonene i generative analyseskjema og i lys av teoriene minimale trær, *Failed Functional Features Hypothesis*, *Full Transfer/Full Access* og *Missing Surface Inflection*. Jeg har konkludert med at det er *Missing Surface Inflection* i sammenheng med *Full Transfer/Full Access* som gir den beste forklaringen på opsjonell infinitivs karakteristikker hos andrespråksinnlærerne i datamaterialet jeg har brukt. Konklusjonen er med disse teoriene at andrespråksinnlæreres starttilstand er deres førstespråk, og at de har full tilgang til universalgrammatikken. Grunnen til at andrespråksinnlærere bruker infinitive verb der det i målspråket skal være finitt, er ikke nødvendigvis fordi syntaksen er svekket, men at grensesnittet mellom syntaksmodulen og morfologimodulen er svekket.

Relevans for lektoryrket

I henhold til den nasjonale rammeplanen for lektorutdanninger må masteroppgavene være profesjonsrelevante. Alternativene er enten at oppgavene har et didaktisk perspektiv, eller at det kommer frem på andre måter, slik det vil i denne masteroppgaven.

Andrespråksinnlæring er relevant for lektoryrket blant annet fordi elever som ikke har norsk som sitt morsmål, vil øke i årene som kommer, hvilket gjør det nødvendig med kompetanse om andrespråksinnlæring ved de aller fleste skoler. Dette synes godt i stillingsannonser, hvor det ofte etterlyses norsklærere med slik kompetanse.

Denne oppgaven har i tillegg til innsikt i andrespråksinnlæring også gitt meg større innsikt i norsk grammatikk. Kompetansemål i norsk stiller krav til gode språkferdigheter hos elever i skolen. Dessuten vil kunnskap om norsk grammatikk være nyttig for å bedre kunne veilede elevtekster. Inngående kunnskap om grammatikk generelt er derfor nyttig i virket som lektor.

Videre er det som norsklærer en nyttig erfaring å ha arbeidet med en såpass omfattende tekst. Man lærer å disponere, å formulere, å skrive og å finne og vurdere litteratur. I tillegg til innholdet i oppgaven er en slik skriveprosess verdifull.